

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XIV Nr. 684

Vineri 25 APRILIE 1958

12 PAGINI, 1 LEU

CEI MAI PURI ROMANTICI

1.000 de tineri s-au adunat sub bolțile unuia dintre cele mai vechi și mai strălucite palate ale Europei. 1.000 de chipuri felurite, cu ochi drepti sau oblici, cu obrăjii trandafirii sau cafenii, cu părul de culoarea paiului sau a smoalei. Un caleidoscop de surâsuri, un evantai de priviri scilpitoare. O adevărată panoramă de figuri tinerești — întruchipare a unui tineret de zeci de milioane, tineretul Korceaghinilor și Koșevoilor, tineret pentru care noțiunea „exploatarea omului de către om” reprezintă o pagină a istoriei veche de patru decenii. S-au întâlnit în sala congresului, aproape sigur pentru întâia oară în viață, maestrul sondor Serghei Antonov de la exploatarea petrolifere din preajma Stalingradului cu studenta Inessa Iauzeme de la Facultatea de medicină din Riga, eroina muncii socialiste Anna Ilcenko, șefă de echipă din colhozul „Komunard” cu Mihail Pleșean, brigadier pe un șantier de construcții din Moldova Sovietică. S-au întâlnit și și-au dat mina ca vechi cunoscuți, ca membrii unei familii uriașe care făurește cu miinile sale contururile întrezăritului miine comunist. N-am fost de față la acest congres al tinereții fără bătrânețe — și vă închipuiți cât de rău îmi pare — dar presupun că în sala mare a Kremlinului simțea în acele zile adierea puternică a unui vânt de romantism irezistibil. Și era firesc: în sală se aflau cei mai puri romantici din cîți cunoaște epoca.

Am citit însă raportul secretarului Komsomolului, Șelepîn. Există rapoarte în care nu te mai poți descurca din hățușul cifrelor. Nici aici nu sînt oculte cifrele. Dar ele sînt învăluite într-un asemenea abur de umanitate și îndrăzneală a visului și faptei, încît prin fața privirilor și se perindă o gigantică frescă a unor incomparabile eforturi omenești.

Fără îndoială că 350.000 e

un număr. Dar el încetează a mai fi simpla alăturare a șase cifre atunci cînd te gîndești că reprezintă numărul de comsomoliști care și-au adus contribuția lor substanțială pentru ca, în numai patru ani, să fie des-

țelenite, readuse la viață 36 de milioane de hectare, un teritoriu egal cu Anglia, Franța,

Victor Birlădeanu

(continuare în pag. 10-a)

Tinerețe...

Două realități

Opt ore de muncă, opt pentru familie, cultivarea minții, des-tindere, și opt rezervate odihnei. Pentru această împărțire a zilei au luptat generații întregi.

Dar, cu ritmul ei trepidant, dezvoltarea societății contemporane trece fulgerător și peste această treaptă, afit de importanță încît odinioară putea părea o culme. Cei ajunși aici își aruncă privirile mai sus, mereu mai

sus. În avangarda lumii, Uniunea Sovietică declară astăzi perimate „cele trei opturi” și hotărăște că — începînd din anul acesta și din cel viitor, treptat — ziua de muncă nu va depăși șapte ore în nici una din ramurile economiei naționale.

În aceeași zi în care a fost publicată Hotărîrea C. C. al P.C.U.S., a Consiliului de Miniștri și a C.C.S. din U.R.S.S. cu privire la generalizarea zilei de muncă de șapte ore, din Apus soseau noi știri în legătură cu evoluția crizei economice, cu creșterea șomajului. O telegramă din New York anunța că la Chicago a luat ființă un „consiliu pentru problema șomajului”, primul organism de acest fel de la marea criză care a zguduit lumea capitalistă cu un șfert de veac în urmă. Simplă coincidență? Nu.

Contrastul este cu atît mai mare, cu cît Hotărîrea prevede că trecerea la ziua de muncă de șapte ore va fi însoțită în toate întreprinderile de o reglementare a salariilor, în speță de majorarea salariilor mici, de reducerea diferenței dintre veniturile maxime și cele minime.

În condițiile unui stat socialist, fenomenul nu este desigur surprinzător. În orice țară, surplusurile realizate prin creșterea productivității muncii pe baza progresului tehnic sînt împărțite între stăpînii mijloacelor de producție. De aceea este firesc ca în U.R.S.S., unde productivitatea industrială a crescut enorm în 40 de ani, un muncitor să se poată odihni sau distra în fiecare zi cu un ceas mai mult, fără ca totuși să-i scadă salariul, ci chiar dimpotrivă, să-l crească.

A. B.

Lansarea rachetelor cosmice în Antarctica

Recent, Comitetul sovietic pentru A.G.I. a publicat un comunicat în legătură cu lansarea de rachete pentru studierea straturilor superioare ale atmosferei, în cadrul programului Anului Geofizic Internațional. Lansările sînt efectuate de organe ale Direcției principale a serviciului hidrometeorologic de pe lângă Consiliul de miniștri al U.R.S.S. și ale Direcției principale a Căii Maritime de Nord. Majoritatea lansărilor se fac în Arctica (insula Heiss) și în Antarctica (de pe bordul navei științifice „Obi”).

Prima rachetă a fost lansată de pe insula Heiss, la 4 no-

iembrie 1957, la ora 10,55 ora Moscovei. În cursul zborului, capul rachetei conținînd instrumente, s-a desprins de corpul rachetei și a rămas aproximativ 40 de minute în aer, coborînd lent cu ajutorul unei parașute. Rezultatele măsurătorilor erau transmise pe Pământ printr-un aparat radiotelemetric. A doua lansare s-a produs la 16 decembrie, ora 7,35; a treia la 21 decembrie, ora 7,40; a patra la 19 ianuarie 1958, ora 11,45; a cincea la 10 februarie, ora 11,45; a șasea la 18 februarie, ora 16,10. În cursul acestui ultim zbor, perturbații radioelectrice puternice s-au suprapus înregis-

trărilor telemetrice.

În Antarctica, prima rachetă a pornit — de pe bordul lui „Obi”, aflat în Marea Davis, nu departe de stațiunea științifică Mirnii, — la 31 decembrie 1957, ora 9,10, ora Moscovei. Aparatele cu care era echipată racheta erau identice cu cele folosite în Arctica. După zbor, capul rachetei meteorologice a fost recuperat.

Pe măsură ce nava înainte de-a lungul Antarctidei, spre est de Mirnii, lansările de rachete geofizice au continuat. A doua rachetă a fost lansată la 65,26 grade latitudine sudică și 120,32 grade longitudine estică, la 20 ianuarie 1958, ora

16,15. În punctul 67,44 grade latitudine australă și 147,12 grade longitudine estică, a fost lansată, la 1 februarie ora 17,17, cea de a treia rachetă. A patra a fost lansată la 9 februarie, ora 16,00 în punctul 69,49 grade latitudine sudică și 161,52 grade longitudine estică.

Tot în cadrul programului A.G.I., a fost lansată o rachetă geofizică, la 21 februarie 1958, ora 11,42, ora Moscovei, la latitudinea medie a părții

Ion Barbu

(continuare în pag. 10-a)

DIN SUMAR:

Pe marginea unor opinii literare ale lui Ilya Ehrenburg de N. T. pag. 2-a

SAPTAMINA

„O poveste...” — schiță de Boris Polevol pag. 4-a

U.R.S.S. la Expoziția universală pag. 5-a

Ancheta noastră în lumea teatrului pag. 6-7

Drum peste Himalaia de prof. G. Pokrovski pag. 8-a

Concursul nostru de jocuri distractive pag. 11-a

Pe marginea unor opinii literare ale lui Ilya EHRENBURG

Sub titlul „Unele precizări necesare”, „Literaturnaia gazeta” a publicat în nr. 43 din 10 aprilie articolul unui critic tinar, D. Starikov.

Pornind de la îndemnul lui N. S. Hrușciiov adresat oamenilor de literă și artă din Uniunea Sovietică de a lupta împotriva manifestărilor ideologice burgheze, de a ține sus steagul principialității și al partinității, criticul arată că „unul din rezultatele practice cele mai însemnate ale discuțiilor literare din 1956—1957 este că scriitorii și criticii au devenit mult mai atenți și mai sensibili la puritatea pozițiilor ideologice ale literaturii sovietice. Oamenii de literă și artă au înțeles pe deplin că în problemele de ideologie nu trebuie să facem nici un fel de concesii dușmanilor noștri. O anumită abatere sau alta de la principiile marxiste-leniniste poate să nu aibă o legătură directă cu atacurile intenționate împotriva ideologiei noastre. Dar în mod obiectiv, o concesie, fie ea și de ordin parțial, duce fără doar și poate la cedări în fața ideologiei burgheze...”

Criticul se oprește mai întâi asupra articolului apărut în revista *Voprosi literaturi* (nr. 4/1957) și intitulat „Tragedia unei minți mîndre”, articol semnat de V. Turbin și I. Usok. Analizînd drama lui Lermontov „Mascarada”, autorii se ridică împotriva interpretărilor vulgarizatoare și sociologice, a identificării personajelor cu cutare sau cutare pătură sau categorie de nobili, a explicării conflictului prin referiri la motive economice etc. Dar și autorii studiului, la rîndul lor, cad într-o altă exagerare, rupînd opera de condițiile istorico-sociale în care a apărut, și văzînd în diferitele personaje întruparea unor idei sau calități umane eterne.

Lipsa unei orientări politice clare l-a dus la impas și pe L. Timofeev în reconsiderarea creației lui I. Babel (*Voprosi literaturi* nr. 8/1957), pe care a studiat-o „din punctul de vedere al caracterului dezvoltării procesului literar”, făcînd abstracție de concepția despre lume a scriitorului și trecînd sub tăcere unele deficiențe ale operei sale. O tendință asemănătoare se resimte și în prefața lui Ehrenburg la volumul de opere alese din Babel, în care nu se discută deloc aspectele contradictorii din concepția despre lume și viață a autorului „Armatei călare”.

D. Starikov semnaleză și alte aprecieri și puncte de vedere discutabile afirmate în ultima vreme de I. Ehrenburg, care „cer neapărat unele precizări de ordin metodologic, întrucît... ele vin în contradicție cu întreaga experiență a literaturii noastre, inclusiv experiența lui Ehrenburg însuși, remarcabil scriitor sovietic și militant pe tărîm obștesc...”

Referindu-se la articolul lui Ehrenburg despre „Invățămintele lui Stendhal”, la conferința despre cultura franceză, la prefața la „Povestiri din Roma” de Alberto Moravia, Starikov consideră că origina „afirmațiilor greșite ale lui Ehrenburg în probleme ca partinitatea și caracterul de clasă al literaturii și artei... este poziția pe care el „se situează în lupta împotriva dogmatismului și bucherismului”. Lupta împotriva vulgarizatorilor și a dogmaticilor nu înseamnă și nu cere eliminarea noțiunii de „idee” din sfera literară și nici înlocuirea ei prin formula „legile veridicității artistice”. „I. Ehrenburg are dreptate, cînd luptă împotriva concepțiilor dogmatice despre creație... care ar decurge, chi-

purile, în limitele și după șablonul unei idei dinainte fixate. Dar nenorocirea este că scriitorul însuși, cu sau fără voie, cade în unilateralitate, se situează și el pe o poziție metafizică și examinează separat „ideea” și „legile veridicității artistice” în afara legăturii și influenței lor reciproce, complexe”.

Criticul condamnă unele puncte de vedere exprimate în eseurile lui Ehrenburg, în care acesta a abordat mai ales teme de istorie literară, și mai ales față de neglijarea elementului luptei de idei și a luptei de clasă sau a reflecției lor în operele de artă, ca și față de preferința pentru paralele între scriitori (Racine-Corneille, de pildă), sau a caracterizărilor întemeiate pe deosebiri sau asemănări de temperament, gust etc. fără referire la momentul istorico-social.

Starikov subliniază și o altă consecință a „opunerii mecanice dintre concepția despre lume și viață a scriitorului și legile interne de dezvoltare a artei” și anume: „negarea esenței inovatoare a metodei realismului socialist”. Salutînd critica pe care Ehrenburg o face discuțiilor dogmatice despre realismul socialist și tendințelor de fetișizare a unor anumite stiluri și mai ales încercărilor de a prezenta drept realism socialist „portrete oleografice de paradă, care nu conțin nici reprezentarea socialistă a lumii și nu sînt nici realiste”, Starikov se ridică împotriva opiniei scriitorului că realismul nu are nevoie să fie însoțit de nici un fel de epite. Asemenea formulări „ne amintesc de formulările unor critici revizionisți care discută despre „realismul fără adjective”.

„Însăși noțiunea de realism socialist se transformă, în aceste condiții, într-un înveliș de vorbe goale, care pînă la urmă este lepădat...”

Arătînd legătura dintre realismul socialist și realismul critic, dar și deosebirea dintre ele, aducînd cîteva precizări utile în ce privește poziția lui Fadeev față de problemele realismului socialist și a raporturilor sale cu realismul critic, Starikov își încheie articolul subliniînd că „nu... putem identifica arta socialistă cu realismul critic, înlocuînd caracterul socialist, propriu unei metode artistice, prin definiția difuză „revoluționar și uman” după cum nu putem, în lupta împotriva vulgarizării principiilor noastre, împotriva dogmatismului și a bucherismului... să uităm că lupta aceasta trebuie dusă în numele purității ideologice și estetice a artei noastre, să uităm de primejdia principală, reprezentată de revizionism...”

N. T.

Reproducem, după revista „Nauka i jizn”, cu unele prescurtări, articolul biochimistului american prof. M. Calvin, un cunoscut specialist în problemele originii vieții. Prof. Calvin este șeful secției bioorganice a laboratorului de radiații de la Universitatea din California.

Sîntem cu toții ființe vii, ceea ce explică interesul pe care-l manifestăm față de problema originii vieții. Există în aceasta un element de curiozitate filozofică și de nădejde că soluționarea acestei probleme va da de-o parte perdeaua ce ascunde viitorul omenirii. Fără îndoială, fiecare din noi înțelege destul de limpede ce înseamnă viața, și poate deosebi cu ușurință noțiunile „viață” și „lipsă de viață”.

Trebuie să spunem însă că, cu toate succesele uriașe dobîndite în ultimii ani, în ciuteva din capitolele științelor naturii, în acest domeniu este totuși foarte greu să emiți o ipoteză nouă. Voi urma cunoscuta teorie cu privire la originea vieții, elaborată de un grup de savanți, dintre care cei mai de seamă sînt biologul britanic J.B.S. Haldane, academișianul rus A. I. Oparin și chimistul american Harold Urey.

Esența acestei teorii, adoptată de mine și de colegii mei pentru ghidarea cercetărilor noastre, constă în afirmarea faptului că primul pas pe calea apariției vieții pe pămînt a fost crearea unor molecule chimice complexe, sub acțiunea unor radiații puternice, probabil razele cosmice venite din Univers sau razele ultraviolete emise de soare. Ajungînd pe suprafața Pămîntului și fiind absorbite, radiațiile pot să divizeze o seamă de molecule. Păstrînd o seamă din energia radiațiilor ce le-au dat naștere, aceste fragmente pot apoi intra în reacție, sub for-

ma unor diverse combinații, formînd molecule mai mari. După ce apa se evaporă, moleculele se concentrează în lagune de flux. Se formează astfel agregate destul de mari de molecule foarte complexe, pînă la albume simple sau acizi nucleici.

Aceasta este schema prezentată anul trecut de către acad. Oparin la Simpozionul Internațional de la Moscova, schema care a întrunit adevîrnea a nenumărați oameni de știință din diverse țări. Ea a și fost verificată în bună măsură prin experiențele reușite efectuate în Uniunea Sovietică, în S.U.A., ca și în alte țări.

În laboratorul nostru din Barclay, am preparat soluții de bioxid de carbon, amoniac și de alte substanțe cu molecule simple pe care le-am supus radiației la ciclotron. Putem afirma cu certitudine că după aceasta, în soluții am găsit substanțe cu molecule mai mari decît cele inițiale. Bioxidul de carbon s-a transformat, de pildă, în formaldehidă și acid formic. Iar formaldehida a dat molecule care conțin mai mult decît un atom de carbon. Am obținut în felul acesta molecule cu doi atomi de carbon, pe care le folosim pentru crearea de molecule cu patru atomi de carbon. În ultimul timp au fost sintetizate chiar molecule cu șase și opt atomi de carbon și sînt convinși că nici aceasta nu constituie o limită.

Se poate presupune că unele molecule au acționat ca sensibiliizatori (un fapt analog am înțeles lucrînd cu emulsii fotografice moderne) și că eficacitatea acțiunii lor de transformare a radiațiilor a fost mult mai mare. Aceasta a fost probabil o formă de fotosinteză primitivă. Treptat, a avut loc selecționarea și perfecționarea acestor molecule.

Organismele primare vii au putut folosi cele mai diferite molecule, dar fiind că atunci nu existau procese de dezagregare provocate azi de diverse bacterii sau de alte ființe vii. Tocmai de aceea, și produsele acțiunii de radiație se puteau acumula în voie. Puțin cîte puțin, elementele capabile de auto-inmulțire au început să folosească din ce în ce mai activ, pentru reproducerea lor, fragmente de molecule. La un moment dat, în antecelul înconjurător de substanțe n-au mai existat în măsură îndestulătoare anumiți componenți. Aceasta a făcut ca organismele primare vii, care s-au dovedit incapabile de a se înmulți fără acești componenți, să dispară, în timp ce altele, care au putut forma o structură în părți componente mai simple, au continuat să trăiască.

Foarte importantă este problema trecerii din starea cînd materiile prime chimice folosite de moleculele ce se autoînmulțeau se găseau de-a gata, — într-o stare cînd în mediul exterior s-a aflat numai bioxid de carbon, aer și apă. Acum, folosind energia solară în procesul de fotosinteză, vegetația verde a fost aceea care a creat din aceste substanțe compuși organici pentru hrana animalelor și omului. Cum s-a făcut această trecere? După toate probabilitățile, a existat o anumită fază intermediară.

Numărările cercetării au dus la concluzia că o combinație cu conținut de sulf, foarte larg răspîndită, joacă rolul principal în absorbția energiei luminoase de către clorofilă și în transformarea ei în energie chimică. Această combinație a căpătat diferite denumiri, eu însă o prefer pe aceea de „protogen”, care a fost propusă printre primele.

Chimiștii, biologii și fizicienii trebuie să verifice pe cale experimentală considerațiile enunțate de mai multe ori în ultimii 15 ani. În această direcție, savanții sovietici aduc o contribuție dintre cele mai importante. Raționamentele speculative pot fi considerate ca bune numai dacă se bazează pe o mare varietate de fapte științifice precise. Numai în felul acesta vom putea dobîndi noțiuni mai exacte despre originea și, probabil, despre viitorul nostru.

prof. M. Calvin

acad. prof. E. Bădărău

Premiile „LENIN” 1958

Anul 1957 a fost remarcabil pentru Uniunea Sovietică. Poporul sovietic a marcat anul jubiliar prin succese deosebite în domeniul social-economic, prin mari realizări pe tărîm științific și artistic.

Sputnicii au fost, firește, succesul cel mai răsunător, deschizînd o întreagă epocă în istoria omenirii. Dar lansarea celor doi sateliți artificiali ai pămîntului nu este decît o înscunare a vastei activități a savanților și inginerilor, un sumum cu valoare de simbol a unui șir întreg de importante

și multiple cuceriri ale științei și tehnicii sovietice.

Tableul principalelor succese dobîndite anul trecut de către oamenii de știință din U.R.S.S. îl constituie lista Premiilor „Lenin” acordate pentru realizări remarcabile obținute în anul 1957 în știință și artă.

Printre cele 51 de nume cuprinse în capitolele rezervate științei și tehnicii, întîlnim nume ilustre, ca ale academișienilor I. P. Bardin, L.A. Arțimovici, N. N. Bogoliubov, S. G. Strumilin, A. G. Betehtin ș.a. Au fost premiate zece lucrări din domeniul științei și șase din cel al tehnicii. Iată cîteva dintre ele.

În domeniul energeticii nucleare după ce au realizat primele centrale atomo-electrice, savanții sovietici și-au îndreptat atenția spre reacțiile de fuziune nucleară, care deschide perspective infinite mai mari decît captarea și utilizarea energiei rezultate din fisiunea nucleelor de uraniu. Cercetările prodigioase întreprinse la Institutul de energie atomică al Academiei de Științe a U.R.S.S. au adus o prețioasă contribuție la elucidarea unei serii de probleme legate de realizarea reacției termo-

nucleare dirijate. Este vorba, în primul rînd, de cercetările întreprinse de colectivul condus de acad. L. Arțimovici, asupra descărcărilor puternice în gaze, pentru obținerea unei plume la temperaturi foarte înalte, lucrări publicate în anii 1956—1957.

O lucrare de mare interes teoretic, dintre cele premiate, este aceea a fizicianului acad. N. Bogoliubov. Elaborînd o nouă metodă de cercetare în domeniul teoriei cuantice a cîmpului și în fizica statistică, acad. Bogoliubov a fundamentat teoria superfluidității și teoria superconductibilității, două noi capitole în fizică.

În chimie, cele mai importante lucrări ale anului au fost cele ale profesorului G. Razuvaev de la Universitatea din Gorki (chimia radicalilor liberi în soluții), și profesorului N. Emanuel, șef de laborator la Institutul de chimie fizică al Academiei de Științe (studiul însușirilor și particularităților reacțiilor în lanț).

A mai fost premiat colectivul de specialiști din industrie, condus de acad. I. Bardin, care a elaborat un nou procedeu tehnologic în siderurgie, cu însemnate consecințe tehnico-economice: turnarea continuă

Veac nou

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

Apare săptămînal
Redacția și administrația: București,
Str. Ion Ghica, 5—7

Telefon 3.03.10

Abonamente: 3 luni
12 lei, 6 luni 24
lei, 12 luni 48 lei.

Leninismul — stindardul epocii noastre

I.

Revoluționarul italian Giovanni Germanetto, povestește următoarea întâmplare în cartea sa „Insemnările unui bărbier”. La începutul anului 1918, închisorile din Italia erau pline de oameni care erau nemulțumiți de războiul mondial, pline de revoluționari, de soldați care fugiseră de pe front. Pe zidurile unei celule un deținut scrisese cu litere mari, cu creionul chimic:

— Trăiască Lenin!

Când temnicierul a văzut această inscripție a început să-l interogheze înfuriat pe deținutul. A urmat o tăcere generală. Gardianul a ordonat să se acopere inscripția cu var. Un zugrav a acoperit cu grijă inscripția. Pentru o vreme ea a dispărut, dar de îndată ce varul s-a uscat a apărut din nou. Gardianul s-a înfuriat și a dat dispoziție să se radă inscripția literă cu literă. Dar cuvintele „Trăiască Lenin!” au apărut și mai reliefat. Atunci, a ieșit în mijlocul celei soldatului care făcuse inscripția și a rostit răspicat:

— Cum puteți crede că se poate șterge acest nume?

Da, în decursul veacului nostru, mai ales după Octombrie 1917, când numele lui Lenin a făcut înconjurul întregii noastre planete, toți temnicierii lumii capitaliste, toată clasa de reprezentanți ideologici și politici ai burgheziei au căutat în zadar să ștergă, să nimicească, să smulgă din conștiința oamenilor acest nume, care devinise pentru sute de milioane de oameni stindardul luptei pentru socialism, pentru pace, pentru o adevărată democrație populară.

În epoca noastră plină de evenimente mărețe, de o însemnătate mondială, istoria înainteză cu înțeleasă uriașă. Cifri oameni politici, ideologi, cîți pretendenți la roluri de noi apostoli, profesori, conducători s-au perindat în acest timp! Cite teorii politice și sisteme filozofice, sociologice au apărut în acest răstimp! Nici una însă nu a rezistat încercării timpului, încercării vieții, a practicii istorice. Toate au părăsit scena și au fost date uitării.

O singură concepție despre lume, o singură teorie, măreața, a rezistat cu cinste la toate atacurile numeroșilor dușmani, a trecut prin focul examenului istoric, prin cele mai puternice furtuni și bătaii ale epocii noastre. Această învățătură este marxism-leninismul. Numele făuritorilor acestei teorii veșnic vii, care se dezvoltă și se îmbogățește printr-o nouă experiență și noi adevăruri — Marx și Engels — au devenit apropiate și dragi oamenilor muncii din toate țările și continentele.

În pofida părerilor ideologilor burgheziei, a revizionistilor și reformiștilor, legile dezvoltării sociale, legile dezvoltării capitalismului și construirii socialismului, descoperite de Marx și Engels continuă să acționeze și în epoca noastră. Acest lucru este clar și evident pentru orice om care nu e orbit de ură față de marxism și socialism. Marxismul, dezvoltat multilateral și creator de către Lenin, este singura teorie științifică, autentică despre societate, singura concepție filozofică desăvîrșită, armonioasă, despre lume. Teoria leninistă — marxismul epocii noastre — reflectă în chipul cel mai complet, cel mai profund și multilateral sarcinile și necesitățile fundamentale ale epocii revoluțiilor socialiste, ale epocii trecerii de la capitalism la socialism. Într-o formă științifică, teoretică, leninismul exprimă năzuințele cele mai scumpe ale popoarelor cu privire la o societate fără exploatare și fără paraziți, fără războaie și crize, o societate în care fericirea unora nu va fi, ca în condițiile capitalismului cumpărată cu prețul fericirii și al exploatării altora.

Iată de ce leninismul este steaua călăuzitoare pentru întreaga omenire progresistă, iar Lenin stăpînește cu adevărat gândurile epocii noastre. Lenin și leninismul trăiesc în creația și faptele de vitejie ale milio-

nelor de constructori ai socialismului în U.R.S.S., în faptele de vitejie ale constructorilor socialismului din marea Chină, în creația socialistă a oamenilor muncii din toate țările de democrație populară. Lenin și leninismul trăiesc în mișcarea comunistă și muncitorească internațională, în lupta de eliberare națională a popoarelor, în lupta tuturor popoarelor împotriva militarismului și a războiului.

Dușmanii îi acuză pe marxiști-leniniști că ar avea o concepție „vulgară”, simplistă asupra istoriei, asupra dezvoltării sociale, asupra vieții sociale. Adesea ei ne acuză că exagerăm rolul economiei, rolul factorilor materiali și că am ignora, chipurile, rolul ideilor, idealurilor, al factorilor morali în viața societății. Dar cunoaște oare istoria universală un alt exemplu comparabil cu rolul măreț, însuflețitor și transformator al ideilor pe care li joacă în epoca noastră înălțătoarele și nobilele idei ale lui Lenin? În afară de Partidul Comunist, istoria omenirii și contemporaneitatea nu cunosc alte partide care să fi luptat cu aceeași înflăcărare și cu același eroism pentru ideile cele mai nobile, în numele fericirii tuturor oamenilor muncii!

Izvoarele superiorității noastre față de capitalism rezidă în sistemul economic socialist care eliberează forțele de producție, care deschide calea pentru talentele fără număr ale poporului. Izvoarele superiorității noastre rezidă în măreața învățătură a lui Lenin. În nemuritorile sale idei care înzecesc forțele poporului, care-l însuflețesc la fapte de vitejie, la creație. Izvoarele superiorității noastre rezidă în partidul comunistilor, făurii de Lenin, care organizează și conduce activitatea creatoare a poporului, care nu numai transpune în viață ci și dezvoltă în mod creator marxism-leninismul.

II.

Invincibila forță vitală a teoriei marxist-leniniste constă în adevărul ei, în oglindirea ei mai precisă, profundă și multilaterală a vieții sociale. Marxism-leninismul este întotdeauna de partea a ceea ce este cu adevărat nou, înaintat, în dezvoltare. În aceasta constă cauza influenței sale mereu crescînde, de neînving. Criticii burghezi și revizionisții, sint gata să-i acuze pe marxiști-leniniști, pe comuniști de dogmatism. Dar, așa cum a arătat Lenin, nu poate fi vorba de dogmatism „acolo unde singurul și supremul criteriu al doctrinei este concordanța ei cu procesul real al dezvoltării social-economice”. Nici vorbă nu poate fi de dogmatism atunci cînd teoria este legată de viața și de lupta clasei celei mai revoluționare, cînd teoria devine o armă a transformării revoluționare a lumii vechi și a construirii noii societăți.

Leninismul a apărut și s-a dezvoltat în lupta împotriva dogmatismului teoreticilor internaționali a II-a. Leninismul a învins în Marea Revoluție Socialistă din Octombrie. Într-o luptă intransigentă nu numai împotriva revizionistilor ci și împotriva dogmaticilor. Atunci cînd dogmaticii s-au referit la învechitele formule din anii 1905—1907, Lenin le-a răspuns prin cuvintele din poemul „Faust” al lui Goethe: „Teoria, prietene, este cenușă, dar arborii vieții este veșnic verde”.

Înfăptuind Revoluția Socialistă din Octombrie, construind societatea socialistă poporului sovietic a pășit, sub conducerea Partidului Comunist pe căi neexplorate. Teoria marxist-leninistă nu a indicat decât direcția generală de dezvoltare. Întreaga cale din Octombrie 1917 pînă în zilele noastre, este calea unei creații istorice mărețe, fără precedent, a zeci de milioane de oameni conduși de partid, este un proces de aplicare creatoare, de verificare în practică a teoriei marxist-leniniste. Totodată acesta este și un proces de îmbogățire a teo-

F. KONSTANTINOV

riei cu o nouă experiență, cu noi date, cu noi teze ce decurg din noi condiții, din noi lapte, pe care nu le-au cunoscut și nu le puteau cunoaște Marx și Engels.

Nu se putea reperta victoria în Octombrie 1917, nu se putea crea o formă de stat nouă, socialistă a clasei muncitoare, o democrație nouă, de tip superior, nu se puteau lichida clasele exploatare, nu se putea înfăptui industrializarea țării și colectivizarea agriculturii, nu se putea desăvîrși cea mai profundă revoluție culturală — într-un cuvînt nu se putea construi o societate nouă, socialistă fără dezvoltarea și aplicarea creatoare a teoriei marxist-leniniste.

În activitatea lor poporul sovietic, Partidul Comunist, s-au sprijinit și se sprijină pe moștenirea teoretică a lui Lenin, pe gândirea teoretică creatoare colectivă a întregului partid. Hotărîrile, materialele Congreselor partidului, conferințelor, Plenarelor C.C. al Partidului, cuprind gândirea colectivă a întregului partid. Fiecare hotărîre importantă a partidului în problemele industriale, agricole, în construcția de stat și în construcția culturală este bazată pe o analiză teoretică prealabilă, profund marxistă a proceselor corespunzătoare și a măsurilor ce urmează a fi luate. O contribuție uriașă la rezolvarea unor probleme teoretice și politice principiale, de cea mai mare importanță pentru epoca noastră, despre posibilitatea preîntîmpinării războaielor, în epoca noastră, despre formele de trecere a diferitelor țări la socialism, despre construirea comunismului — au adus hotărîrile istorice ale Congresului al XX-lea al P.C.U.S. O importanță teoretică și politică excepțională are Declarația adoptată la Consfătuirea reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste.

În hotărîrile Congresului al XX-lea al P.C.U.S. și în Declarație se face o temeinică analiză teoretică a situației internaționale contemporane, a situației mișcării comuniste și muncitorești mondiale, a perspectivelor dezvoltării sale, a luptei pentru pace, democrație și socialism. În aceste documente se dau răspunsuri la problemele fundamentale, arzătoare, ale vremurilor noastre, prin prisma marxism-leninismului consecvent. Ele constituie o dezvoltare cu adevărat creatoare a teoriei marxist-leniniste, în strînsă legătură cu practica mișcării muncitorești și a construcției socialiste.

Hotărîrile Plenarelor C.C. al P.C.U.S. cu privire la reorganizarea conducerii industriei și construcțiilor, cu privire la dezvoltarea continuă a orînduirii colhoznice și la reorganizarea stațiilor de mașini și tractoare, au o însemnătate practică și teoretică deosebit de mare. Aceste hotărîri care marchează o nouă etapă în construirea comunismului, îmbogățesc teoria marxist-leninistă.

Luptînd împotriva dogmaticilor, a bucherilor care căutau să transforme marxismul într-o dogmă moartă, Lenin a apărut cu înflăcărare puritatea principiilor marxismului, dialectica lui, spiritul combativ, revoluționar. În Declarația adoptată la Consfătuirea reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești se trasează sarcina luptei împotriva revizionismului — pericolul principal în mișcarea muncitorească internațională. Forța leninismului a constatat întotdeauna în intransigență față de revizionism.

Revizionisții de azi din diferite țări caută să reinvie tezele bernsteinene, de mult zdrobite de Lenin, respinse de viață, cu privire la integrarea de la sine a capitalismului în socialism, fără luptă de clasă, fără revoluție, cu privire la tocirea contradicțiilor și antagonismelor în societatea capitalistă. Ei seamănă iluzii cu privire la o dezvoltare armonioasă, fără crize, a acestei socie-

tăți, idealizează statul burghez și capitalismul în ansamblul lui.

Literatura revizionistă care pretinde că dezvoltă „creator” teoria, camuflează contradicția principală a epocii noastre: contradicția dintre sistemul mondial al capitalismului și sistemul mondial al socialismului. Legile și trăsăturile proprii societății capitaliste sint atribuite țărilor socialismului. În schimb, capitalismul monopolist de stat este zugrăvit adeseori denaturat, idilic, aproape ca în lucrările laburistilor J. Strachey și Cole sau în felul în care-l înfățișează trubadurii burghezi ai așa numitului „capitalism popular”.

În scrierile lor revizionisții revizuiesc principiile leniniste cu privire la rolul conducător al Partidului Comunist, admit posibilitatea trecerii la socialism și fără un partid marxist, fără călăuza teoriei marxist-leniniste. În literatura care are pretenția să dezvolte „creator” marxismul, lupta partidelor comuniste pentru victoria leninismului este criticată ca fiind un hegemonism dăunător în mișcarea muncitorească.

Revizionismul contemporan, ca și vechiul revizionism, se rostogolește de pe pozițiile internaționalismului proletar pe pozițiile naționalismului mic-burghez, sau interpretează internaționalismul în mod îngust, unilateral, cu totul altfel decît îl înțelegea Lenin, care prin internaționalism înțelegea colaborare și ajutor reciproc, sprijin plin de abnegație acordat de proletariatul unei țări proletariatului altei țări.

Adeseori, revizionismul îmbracă haina marxismului creator, de luptător împotriva dogmatismului. Dar dezvoltarea creatoare a teoriei marxist-leniniste și revizionismul sint fenomene diametral opuse, deoarece revizionismul revizuiește principiile marxism-leninismului, caută să tocească ascuțișul său revoluționar.

De aci — necesitatea unei lupte concomitente, alături împotriva revizionismului și împotriva dogmatismului. Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, Comitetul său Central au zdrobit grupul antipartinic al lui Malenkov, Kaganovici, Molotov și Șepilov care li se alăturase pentru că acest grup a trădat spiritul leninismului, s-a rupt de viață, de popor, s-a împotrivit noilor măsuri, care deveniseră necesare, ale partidului, a încercat să revizuiească hotărîrile Congresului al XX-lea al Partidului.

III.

După ce a construit societatea socialistă în U.R.S.S., poporul sovietic înfăptuiește sub conducerea partidului, trecerea treptată la comunism. Lenin ne-a învățat că după construirea socialismului, vom merge mai departe, înainte, spre comunismul deplin, spre o societate în care va fi realizat principiul cel mai înalt, drept și nobil — de la fiecare după capacitățile sale, fiecăruia după necesitățile sale.

Lenin ne-a învățat că vom ajunge la o asemenea societate datorită puternicii dezvoltări a forțelor de producție, datorită rezolvării sarcinei economice fundamentale — ajungerea și depășirea celor mai dezvoltate țări capitaliste în ce privește producția pe cap de locuitor. Lenin a trasat această sarcină încă în preajma Revoluției din Octombrie. În prezent, această sarcină economică fundamentală se rezolvă cu succes în țara noastră. În raportul tov. N. S. Hrușciov, la sesiunea jubiliară a Sovietului Suprem al U.R.S.S. au fost relevate perspectivele puternicului avînt continuu al economiei U.R.S.S. După calcule preliminare, în următorii 15 ani se prevede o dezvoltare a ramurilor principale ale industriei de aproximativ 2—3 ori. În domeniul agriculturii, sarcina de a se ajunge S.U.A. în ce privește producția de carne, lapte și unt pe cap de locuitor va fi rezolvată în viitorul cel mai apropiat.

Minunate perspective! Avîntul creator în muncă, mereu

crescînd, al masei populare, este o cheazăie a faptului că vom îndeplini cu succes măreața sarcină trasată de Lenin.

E interesant de observat atitudinea pe care o au adversarii noștri față de planurile sovietice. Cîndva burghezia își bătea joc, lua în zeflemea planurile noastre cincinale numindu-le o utopie, un bluff, un truc propagandistic. Acum au venit alte vremuri. Deși planurile noastre de acum sint mai grandioase decît primele cincinale, adversarii noștri știu că ele vor fi îndeplinite. Primele cincinale au trezit zimbete ironice printre politicienii și ideologii burghezi, printre scribii burgheziei. Acum, planurile noastre economice pașnice le provoacă frică, dezorientare și ură.

Dușmanii socialismului încep să înțeleagă că de acum înainte lupta s-a mutat mai ales pe plan economic. De rezultatul întrecerii economice dintre cele două sisteme va depinde rezultatul luptei dintre socialism și capitalism. V. I. Lenin a scris ca cu cit va trece timpul, cu atît mai mare va fi influența pe care o vom exercita prin succesele noastre economice asupra mersului istoriei lumii.

În prezent, sensul deosebit de profund al genialei previziuni a lui Lenin apare în fața noastră cu o claritate și o forță deosebită. Importanța ei încep s-o înțevadă și dușmanii socialismului. Acum ei calculează și discută despre termenul în care U.R.S.S. va ajunge America în ce privește producția pe cap de om.

Chester Bowles, businessman american, fost ambasador al S.U.A. în India scrie următoarele în noua sa carte: „Idei, oameni, lume”: „Ziua de 5 octombrie 1957 va intra în istorie. În această zi, Uniunea Sovietică — țara pe care majoritatea oamenilor din Apus nici n-o lua în seamă considerînd-o o țară înapoiată în domeniul industriei și științei, a lansat în spațiul cosmic un satelit artificial al Pămîntului... Pînă în ziua de 5 octombrie, aproape nimeni nu se îndoaia de superioritatea industrială, militară și științifică a Americii. Dar iată că pe neașteptate, a apărut satelitul, care a înconjurat Pămîntul și milioane de oameni au început să-și pună întrebarea: „oare comunismul nu este pe cale de a reperta victoria?”

Milioane de oameni de pe toate continentele se conving tot mai mult că comunismul va obține pînă la urmă victoria asupra capitalismului și atunci pe pămînt nu va mai exista exploatarea omului de către om, nu vor mai exista crize, șomaj, mizerie, războaie, asuprire națională, — va domni pacea.

Capitalismul, care trece printr-o profundă criză internă, este tot mai detestat de către popoare și pe plan moral, spiritual. Marele industriaș american James Warburg a declarat recent la adunarea anuală a Academiei de științe politice din America: „Suferim o înfrîngere nu în îndepărtatul spațiu cosmic, ci aci, pe Pămînt, nu în laboratoarele științifice ale Uniunii Sovietice, ci în mințile și inimile populației globului”.

Fiind o clasă care și-a terminat rolul istoric, burghezia nu poate pune în fața popoarelor idealuri mai înalte, mai noi, mai drepte decît sint leninismul, comunismul. Mărețele idealuri care fac epocă în istoria omenirii, care îndeamnă milioane de oameni la fapte de vitejie se nasc în adîncurile vieții poporului, în lupta claselor sociale înaintate. Clasa înaintată, revoluționară, este în epoca noastră clasa muncitoare, exponenta și făuritoarea modului nou, superior, socialist de producție și a idealului comunist. Acest ideal și-a găsit oglindirea în leninism.

Leninismul este stindardul epocii noastre. Toate atacurile dușmanilor împotriva leninismului au suferit și vor suferi o înfrîngere. Triumful leninismului este inevitabil!

Articol apărut în PRAVDA nr. 112 (14506) din 22 aprilie 1958.

"O POVESTE..."

Schiță de Boris POLEVOI

În drumul către stațiunea de odihnă, Ekaterina Fedorovna Iakovleva, profesoară la un institut din Capitală, cunoscută în ultima vreme mai ales pentru cercetările făcute în domeniul tuberculozei, hotărî să se abată pe la fiica ei, Jenea.

Mama și tata țineau mult una la alta. Ba erau chiar prietene. Dar, cum se-nîmplă deseori, prinse amîndouă de treburi, nu se mai văzuseră de ani de zile. Din scrisorile primite, Ekaterina Fedorovna luase însă cunoștință în amănunt de viața fiicei ei: știa că Jenea și soțul ei — amîndoi ingineri hidrologi — se aflau acum pe șantierul unei mari construcții de pe Volga. Cunoștea de asemenea toate frămîntările, bucuriile și amărăciunile legate de munca Jenei. De fiecare dată însă, atunci cînd, după primirea unei scrisori se cufunda în gînduri, nu și-o putea închipui altfel decît fie școlăriță slăbuță, vioacie, cu picioare lungi, fie studentă, frumoasă, cu părul bălai, dar nicidecum inginer pe un mare șantier.

În urmă cu șase ani, Jenea îi scrisese tocmai din Ural că are o fetiță. Apoi îi trimisese poza unui bebeluș goluț și plinuț, însoțită de o suviță de păr negru și moale ca puful și de vestea că fetița se numește Aleona. Fotografia s-a plimbat multă vreme prin toată clinica, trecînd din mîină în mîină, iar Ekaterina Fedorovna a fost toată ziua distrată; o furau mereu gîndurile. Se pomenea așa, deodată, în toiu treburilor, că rostește cuvinte fără noimă: „nepoțica... „bunica...”, după care prindea să zîmbească și să ridice din umeri.

Asta se întimplase însă mai de mult. Acum, cînd mașina poposise în fața căsuței cu acoperiș de țiglă de un roșu aprins, povîrniț pînă deasupra ferestrelor, după obiceiul locului, Ekaterina Fedorovna se simțea cuprinsă de o tulburare neîncredută încă. O emoționa gîndul că va da în sfîrșit ochii cu ființa aceea mică, necunoscută, care o făcuse bunică.

O ușă se deschise năvalnic și, de pe terasa împrejmuită de plante agățătoare se rostogoliră la vale un ciine lup uriaș și o fetiță smeadă, cu rochiță pestriță și o fundă roșie cîi toate zilele prinsă în părul bogat, cîrlionțat. Străbătura în goană grădinița cu flori, stîrnind un tărăboi nemaipomenit, dar ajunși în fața mașinii amuțiră brusc, de parcă ar fi incremenit. Domolit, ciinele se lungi la pămînt, trîgînd atent cu coada ochiului spre fetița care, îmbujorată de fugă, gîflia cu privirile ațintite la Ekaterina Fedorovna. În ochii ei mari, căprui, se citea nedumerire amestecată cu bănuială.

— Uite-o și pe bunicuța noastră! — exclamă Jenea apropiindu-se de mașină — Sărut-o, copila mea!

— Aleona! — se recomandă cumințe fetița și întinse Ekaterinei Fedorovna mîna ei cu degete subțiri și lungi, degete „de chirurg” cum le aprecie de îndată, în gînd, bunica.

Aruncînd o privire complice ciinelui, fetița pufni deodată în rîs:

— Dumneata bunică? Nu, nu se poate! Negăsind pe dată un răspuns, Ekaterina Fedorovna se întoarce spre Jenea, dar Jenea zîmbea viclen.

— Dumneata... nu ești bunică! Ești mătușă! — rosti sentențios Aleona, după care adăugă repede: — S-o vezi pe bunicuța Tamarei Zaițeva. Aia bunică! E bătrînă, cu ochelari!

Absorbită pînă peste cap de treburi, Ekaterina Fedorovna nu avusese prilejul să cunoască prea bine copiii; poate că tocmai de aceea, cînd Jenea și soțul ei se duseră în aceeași seară la o ședință de partid și i-o lăsară pe Aleona în grijă, femeie își pierdu cu totul cumpătul.

În schimb Aleona, obișnuită cu prietenii părinților, care atunci cînd soseau în deplasare pe șantier trăgeau deseori peste noapte la dinșii, se simțea la largul ei. Se așeză în fața Ekaterinei Fedorovna și, ca gazdă ce era, începu s-o distreze povestindu-i despre „construcția lor” care era chipurile „cea mai, cea mai, cea mai mare din lume!” Pe urmă îi arătă păpușile și ursuleții care și ei „construiau” cîte ceva, bineînțeles din cuburi și plastilină. Curînd, însă, cînd își dădu seama că această bunică neobișnuită nu se pricepe cîtuși de puțin la construcții, fetița își aminti că mama îi povestise cum că ar fi nu știu ce doctor mare, mare de tot și atunci schimbă vorba și prinse să-i povestească cum a zăcut bolnavă astă-toamnă de anghină și cum au îngrijit-o.

Apoi, cu totul pe neașteptate, poate chiar și pentru ea însăși, se cățăără pe genunchii bunicii, o cuprinse pe după gît cu mîna ei subțirică și smeadă și începu s-o roage:

— Spune-mi o poveste, bunicuțo!

— Ce poveste să-ți spun, pușor? — întrebă Ekaterina Fedorovna descumpănită.

— Oricare! Numai frumoasă să fie. Cea mai frumoasă!

Se așternu o clipă de tăcere.

— Ce să-i povestească? — se întreba încurcată Ekaterina Fedorovna.

Înainte ochilor îi apărură amii depărtați ai copilăriei. Mama, spălătoreasă, muncea de dimineață pînă seara, pe la oameni. Se-ntorcea așa de obo-

sită, încît uneori, pînă să-i scoată mîncarea din cuptor, adormea cu capul pe masă. Ea, Ekaterina Fedorovna începuse cu dădăceala frățiorului mai mic de la șase ani. La opt ani își ajuta mama la spălutul și clătitul rufoilor. Ocările, ghionturile și golul veșnic, chinuitor din stomac, era tot ce-i venea în clipa aceea în minte. Nici o poveste! Nici una!

— Bunico, bunicuțo, dar hai odată! — se răstăia Aleona zgîlțind-o nerăbdătoare de umeri.

„Ce să mă fac? — se frămînta bunica din ce în ce mai încurcată. — Să-l chem în ajutor pe Pușkin?”

Și, cum avea memorie bună, începu cu curaj:

— „Trăia o dată un moșneag cu baba lui...”

Dar Aleona, necruțătoare, i-o luă înainte:

— „Pe malul mării albastre...” O știu! O știu! Asta-i cu peștișorul de aur. Spune-mi alta. Vreau alta!

— Bine, bine, — incuviință grăbită Ekaterina Fedorovna, cuprinsă de o ciudată și apăsătoare sfîciune.

Simțea cum nepoțica o privește uimită: ceilalți copii aveau bunici „ca toate bunicile”; cu ochelari pe nas, împletind ciorapi, avînd grijă să-și îndoaie nepoțicii cu toate bunătățile și, bineînțeles, din cînd în cînd povestind și cite un basm năstrușnic! Pe cînd ea, Aleona... I-a venit și ei pentru întia oară în viață o bunică, și uite ce bunică: care nu știe nimic! Ekaterina Fedorovna simți deodată, cu tristețe, cum o cuprinde un fel de gol, pe care, pînă atunci din pricina nenumăratelor treburi, nu-l luase în seamă. Odată cu această senzație ciudată o cuprinse însă și dorința fierbinte de a cuceri, cu orice preț, inimioara fetiței, de a-i povesti un basm frumos, într-un cuvînt de a nu se arăta mai prejos ca alte bunicile...

— Undeva în depărtări, Peste nouă țări și mări...”

Începu din nou, de data aceasta mai puțin sigură de sine.

— Cîrmuia craiul Dodon! — o completă ca un ecou Aleona, după care căscă, acoperindu-și politicoasă gura cu palma. — Pe asta ne-au citit-o la grădiniță. Una mai nouă nu știi? Cît de mică, mică, mițică, uite numai atîtca! — o rugă arătîndu-i virful degetului mic.

Acum încetase s-o mai scuture; o privea drept în ochi, dar privirea ei nu mai exprima nici uimire, nici reproș, ci numai o dezamăgire neprefăcută, copilărească. Ekaterina Fedorovna simți cum i se strînge inima de obidă. Lăsîndu-l deznădăduită la o parte pe „A fost odată ca niciodată”, care i se tot strecura nepoțit pe limbă, începu deodată să povestească, așa, fără să știe nici ea ce avea să spună sau cum avea să sfîrșească:

— Uite, Aleonuşka! Chiar pe aici, unde tătici și mămica construiesc acum centrala hidroelectrică, trecea odinioară linia frontului...

Și în timp ce povestea, pe Ekaterina Fedorovna o cuprinse o sfială, mai puternică chiar decît atunci cînd luase cuvîntul la tribuna unui congres internațional.

— Asta cînd a fost războiul cu fasciștii, nu-i așa? — se interesă îndată Aleona, după care se loii, culbărîndu-se mai bine în brațele bunicii.

— Nu, mai demult! Mult mai demult! Pe vremea războiului civil... De o parte a frontului erau roșii, de cealaltă albi.

— Da' de ce le zicea albi? Se îmbrăcau în alb?

— Nu, pușor. Așa se numea armata care lupta împotriva poporului, pentru împărat.

— Pentru împăratul Dodon?

Ekaterina Fedorovna trebui să-i explice, și asta în cuvinte cît mai simple pentru ce luptau roșii, pentru ce luptau albi și, totodată s-o lămurească, asta ce-i drept fără prea mare trudă, cum arată un împărat adevărat, „în carne și oase”, cine au fost moșierii, fabricanții și negustorii...

În tineretea ei Ekaterina Fedorovna trecuse drept un bun agitator, și acum își dădea seama bucurată că fetița o ascultă atentă, de parcă nu i-ar fi povestit lucruri obișnuite ci ar fi călăuzit-o, de mîină, din lumea ei adevărată într-alta de basm, ciudată și plină de taine. Unele lucruri, fetița nu le înțelegea chiar dintr-odată. Așa de pildă, la un moment dat, aflînd că moșierii și fabricanții își însușeau bunurile altora, ale muncitorilor și țărănilor, Aleona o întrebă de ce acești hoți n-au fost duși la miliție? Bunica îi explică din nou, cu răbdare Scopul fusese totuși atins: legătura dintre bunică și nepoată se infiripase. Acum, Aleonuşka asculta plină de încredere, tăcută, cu ochii larg deschiși. După ce o așeză mai bine pe genunchi, bunica continuă să depene firul povestirii, de astă dată mai sigură de sine:

— Ei, și cum îți spuneam pușor, pe aici trecea frontul... Albi îi atacau într-una pe roșii, căci voiau să le smulgă locurile astea bogate în pine, pentru ca muncitorii din Moscova și din alte orașe să moară de foame. Roșii știau însă una și bună: luptau din răzputeri. La rîndul lor, muncitorii din orașele ocupate de albi căutau și ei să-i ajute pe roșii. Partidul Comunist avea acolo grupuri de luptători ilegali... Cum să-ți explic, pușor, ce sint ilegalii? Să nu crezi cumva...

— Eu nu cred nimic! Ilegalii sînt așa, ca Oleg Koșevoi! — o întrerupse plină de condescendență Aleona.

— Așa, chiar așa! Ca Oleg, numai că erau mulți... Într-o zi, niște comandanți roșii au trebuit să trimită într-un oraș un plic în care era un plan. Planul acela arăta cum trebuiau ilegalii și ceilalți muncitori să-i ajute pe roșii, cînd se vor apropia de oraș. Cum să trimită însă plicul? Asta, vezi, era greu de tot. Albi vegheau... Dacă prindeau vre-un ostaș roșu îl puneau la cazne, după care îl omorau...

— Ca fasciștii?

— Ca ei... De aceea comandantul se gîndea și iar se gîndea cui să încredințeze plicul. Dacă ar fi trimis un ostaș, albi l-ar fi prins îndată, pentru că vezi, ei îi înhățau pe toți cei ce puteau să poarte o armă. Ce era de făcut? Atunci, unul dintre cei de față, un marinar tînăr din flota Baltică i-a propus: „Tovarășe comandant! Ce-ar fi s-o trimitem acolo pe Katea noastră?” Katea era nevasta lui. Comandantul l-a privit mirat: cum adică s-o trimitem? Doar are copil mic! Păi, tocmai asta o să ne fie de ajutor — i-a întors vorba marinarul. — Nimeni dintre albi n-o să bănuiască o femeie cu un prunc în brațe.

— Dar Katea asta cine era, bunicuțo?

— Era și dînsa ostaș roșu. Un fel de soldat. Pînă atunci muncise la fabrică, dar odată cu revoluția

Desene de TIA PELTZ

a intrat și ea în Armata Roșie, unde s-a măritat cu marinarul și a avut o fetiță. Și cum îți spuneam, Aleonuşka, comandantul a chemat-o la el și i-a zis: uite, așa și pe dincolo, te prinzi să duci plicul unde trebuie? Iar Katea i-a răspuns: dacă o cere Revoluția, mă prind. Apoi și-a scos bluza soldățească și cizmele și în locul lor a îmbrăcat o rochie scumpă, o haină de blană și șoșoni. Comandantul i-a mai dat și niște acte false, cum că ar fi nevasta unui ofițer alb care se duce la oraș, împreună cu copilul, să-și vadă bărbatul. Katea și-a luat fetița în brațe, iar țovarășii ei au condus-o într-o gară mare, dincolo de linia frontului, unde i-au cumpărat un bilet scump și au așezat-o într-un vagon în care, pe atunci călătoreau numai moșierii și fabricanții.

— Și nu i-a fost silă să stea la un loc cu moșierii?

— O făcea pentru că trebuia să-i înșele pe albi, să-i facă să creadă că e boieroaică...

— Cum vine asta „boieroaică”? Păi „boieroaică” e un joc...

Ekaterina Fedorovna pufni în rîs. Acum, cînd avea cheia spre inimioara copilului, nu-i era greu să-i explice cine fuseseră boieroicile. Aleona însă îi dădu ghes:

— Spune, spune mai departe! S-a urcat în vagonul boieroicelor!... Așa! Da' albi ce-au zis?

— Ei, și cum îți spuneam, s-a urcat în vagonul acela și s-a așezat cu fetița în brațe, cînd, deodată, se deschide ușa și intră un ofițer alb!

— Vai! Chiar alb?

— Da. Alb! Era căpitan și locul îl avea chiar în fața Katei. Sărmana femeie, era mai mult moartă decît vie. Fusese ea la roșii, ce-i drept soră de caritate, ostaș de legătură, ba chiar și mitralior și: văzuse mulți albi, dar cu toții erau morți, pe cînd asta era viu. Ședea pe canapeaua din față, fuma, și-și răsucea într-una mustăcioara; pasă-mi-te, voia să placă tinerei boieroice.

— Și nu ghicea că-i roșie?

— Nu, Aleonuşka! Nu ghicea, dar Katea nu se simțea mai la largul ei din pricina asta: ședea ghemuită în colțul ei, doar-doar n-o vedea o ofițer cum tremură. Ce-ar fi fost s-o bănuiască, s-o caute și să-i găsească plicul?... Ofițerul băgase însă de seamă că femeia nu se prea simte în apele ei, așa că o întrebă: Dar ce aveți, doamnă? De ce sînteți așa palidă? Iar dînsa: „Vai, domnule că-

pitant, mă doare capul! Pe semne din pricina tutunului. Nu pot să sufar fumul de țigară!" Atunci ofițerul și-a cerut tertare și a ieșit pe culoar, iar Katea a dus repede mina la plic, să se încredințeze că e la locul lui.

— Da' unde ținea plicul?
— Îi pitise bine la pieptul fetei, între scutece și păturică, unde-l simțea mereu cu mina.

— Da' dacă ar fi aflat alții?
— Ar fi ucis-o și pe ea și pe fetiță!... Să vezi acum mai departe: au mers ei cât au mers, până la oraș nu mai era mult, când, deodată, trenul s-a oprit în cîmp și s-a auzit o voce strigînd: „Nimeni nu iese din vagon! Actele la control!” Katea era grozav de neliniștită. Dacă au să observe că actele îi sînt false? Și, nemaiputîndu-se stăpîni, începu să plîngă. Căpitanul, care ședea în fața ei...

— Albul acela?
— Da, el. A început s-o mîngîie: nu mai plînge madam, că sînt de-ai noștri! Verifică actele ca să-i prindă pe roșii, așa că poți fi pe pace! Vroia s-o liniștească, dar pe Katea o cuprinsese și mai mult spaima. Deodată auzi cum, în vagonul de alături, alții țîrăsc pe cineva afară... Niște ocări, pe urmă un glas: „Trăiască Comuna!” Apoi pașii răsunară din nou, de astădată chiar în vagonul lor. Cineva bătu la ușă și strigă: „Domnilor, nu vă fie teamă! Li vinăm pe roșii. Prezentați actele pentru control!”

— Și Katea vedea că auzea totul ca fetița care a nimerit în cuibul hoților și s-a ascuns acolo, nu?...
— Da. Numai că frica ei era și mai mare. Se gîndea la bărbatul ei, care nici măcar n-avea să afle că a murit și își strîngea copilașul la piept. Dacă îi era dat să moară, apoi atunci să moară ca o comsomolistă își zicea. „O să-i scuip în ochi pe albi și o să strige: „Trăiască Revoluția!” sau ceva și n-o să ceară îndurare nici pentru ea, nici pentru fetiță. Ședea în colțul ei și-și lua rămas bun de la viață, în timp ce ofițerul n-o slăbea din ochi...”

Emoționată, Aleona se lipi toată de trupul bunicii. Pentru prima oară de cînd se știa, tremura nu pentru tiza ei din basm înecat de maștera cea rea, ori pentru prietesa adormită de vrăjitorul cel hain, ci pentru o femeie vie și tină, pentru pruncul ei. Dar și povestitoarea era la fel de mișcată. Pe fața ei mare, plină, păstrînd încă urme de frumusețe, se iviseră pete de roșeață, iar glasul îi tremura.

— Și? — o zori nerăbdătoare nepoțica, — pe urmă cum a fost?
După o clipă de tăcere, bunica continuă:

— Pe urmă au intrat albi și le-au cerut actele. Pînă să și le arate căpitanul pe ale lui, Katea era cît p-aci să leșine. Gata, s-a sfîrșit, — își zicea ea. Acușica au să bage de seamă cît de tulburată e, au să-i cerceteze mai cu luare-aminte actele și au s-o aresteze. O să moară chiar în zorii vieții ferice la care rîvnea, n-o să mai apuce să vadă nimic din ceea ce visase și ea și bărbatul ei în clipele de răgaz dintre lupte, și nimeni n-o să verse măcar o lacrimă pe mormîntul ei. Dar se mai gîndea și la altceva, anume că n-o să înmîneze ilegalștilor planul mult așteptat, că ei n-or să știe cum să-i ajute pe roșii și că, din pricina asta, în ziua atacului au să piară mulți oameni buni.

Așa gîndea Katea și gîndurile îi dădău parcă puteri noi. Frica se risipi și o liniște adîncă îi cobori în suflet. Nici măcar împușcăturile de-afară nu le mai auzea. În vremea asta, patrula terminase cu ofițerul. „Actele, vă rog!” — i se adresară. Katea înveli fetița mai strîns în păturică, bineînțeles cu plic cu tot, și l-o așeză ofițerului plocon în brațe. „Na, — părea că spune — ține-o pînă-mi scot actele!” Apoi, fără grabă, întinse albilor hîrtia falsă, ba îi mai și întrebă: „Nu știți cumva dacă pot găsi lapte aici, în gară?”

— Da' pentru ce îi trebuia lapte?
— Pentru copil, chipurile! Că ea încerca să-i amăgească, să-i facă să se gîndească la cu totul altceva, nu la acte, ca să nu le cerceteze cu prea mare luare-aminte. Vezi tu pușor? Așa se întîmplă totdeauna în viață: dacă omul se străduie din răsuputeri să facă ceva bun, apoi nu se poate să nu reușească!... Soldații albi nu s-au legat de Katea, iar în gară chiar ofițerul i-a dus geamantanul pînă la biră. Era frumoasă Katea aceea, se vede că-i plăcuse mult.

— Da' ilegalștii au primit planul?
— Sigur! La cîteva străzi de casa lor, Katea s-a dat jos din birjă, a intrat într-o curte, a străbătut-o, a intrat în alta, a ieșit în strada vecină și de-abia după aceea s-a dus la adresa pe care o căuta.

— Da' de ce a făcut toate astea?
— Ca să-i piardă albi urmele. După ce a ajuns la ei și le-a predat plicul, s-a prăbușit la pămînt fără cunoștință.

— De ce a căzut?
— Nici ea nu știa. De frică, pe semne. Tremurase tot timpul pentru viața fetei, pentru viața ei.

— Da' ilegalștii s-au bucurat?
— Se-nțelege! Și au început pregătirile de îndată. N-a trecut mult și au venit și roșii. I-au izbit pe albi din două părți deodată și au eliberat orașul.

— Dar Katea?
— Katea? Își făcuse datoria. Acolo, în oraș, a găsit-o mai tirziu bărbatul ei, marinarul. Tare s-a mai bucurat că și ea și fetița sînt bine, sănătoase, că și-a împlinit cu cinste datoria...

— Și... au făcut o masă mare, mare de tot, de l s-a dus vestea peste nouă țări și mări, nu-i așa? Întrebă cu viclenie nevinovată fetița.

— Nu, Aleonuşka! Parcă de petrecere le ardea lor atunci? Albi nu erau încă nimiciți cu desăvîrșire. Ce de lupte au mai purtat după aceea! Petrecerea au făcut-o acum, cînd...

Ekaterina Fedorovna tresări și-și curmă vorba. În odaie intrase cu pași repezi Jenea.

— Mamă, de ce nu mi-ai spus pînă acum povestea asta? — întrebă ea.

— Ai ascultat-o?
— Sigur c-am ascultat-o! Ne-am întors de o jumătate de ceas și am stat în sufragerie, lingă ușă. Ia spune-mi, mamă, pe fetița aceea n-o chema cumva Jenea? Haide, zău, spune-mi măcar acum!

Ekaterina Fedorovna încuviință din cap, tăcută. Trezită din farmecul povestirii, micuța Aleona privea cu ochi întrebători cînd la una, cînd la alta, încercînd să înțeleagă de ce sînt așa de emoționate.

Ce curioși sînt cîteodată oamenii mari!

U.R.S.S. la EXPOZITIA

UNIVERSALĂ

La cea de a 30-a ediție a Expoziției universale, cea mai mare expoziție internațională organizată în ultimele decenii, participă 53 de state și o serie de organizații internaționale. Expoziția va dura șase luni, în care timp va fi vizitată, potrivit unor calcule preliminare, de un număr între 30 și 50 de milioane de oameni veniți din toate colțurile lumii.

Principala deviză a Expoziției universale de la Bruxelles este „Omul și progresul”. Uniunea Sovietică, care este oricînd gata să participe la acțiuni îndreptate spre extinderea și consolidarea relațiilor pașnice, prietenești, între popoare, a acceptat cu plăcere invitația amabilă a guvernului belgian. Printre participanții la expoziție, U.R.S.S. ocupă unul din principalele locuri, atît în ce privește dimensiunile pavilionului, cît și numărul și varietatea exponatelor.

Pavilionul sovietic are o construcție originală și aspect impunător. Autorii proiectului — arhitecții I. I. Abramov, A. B. Borețki, V. A. Dubov și A. T. Poleanski și grupul de pictori condus de K. I. Rojdestvenski — s-au străduit să exprime în arhitectura și ornamentele clădirii, forța și încrederea caracteristice țării sovietice și poporului ei, care pășește impetuos pe calea progresului. Uriașul edificiu dreptunghiular are 22 de metri înălțime; lățimea fațadei este de 72 de metri, iar lungimea de 150 de metri.

Urcînd scara impunătoare de la intrarea principală, vizitatorii ajung în încăperea vastă a așa-numitei săli introductive, menită să prezinte oaspeților principalele trăsături ale statului muncitorilor și țărănilor, să-i ajute a înțelege sensul vieții oamenilor sovietici, ideile care îi însuflețesc. Două statui, reprezentînd un muncitor și o țărăncă, executate de sculptorul A. E. Zelenski, deschid intrarea în sala principală. Din prag, primul lucru ce îți apare în față este panoul imens, din fundul sălii înfățișînd Moscova, pe care se proiectează statuia lui V. I. Lenin. Statuia, creație a sculptorului M. G. Manizer, este înaltă de 8 metri.

Sala principală începe cu capitolul industriei: prototipuri de mașini și aparate felurite, mașini automate de o perfecțiune uimitoare. Despre realizările industriei sovietice vorbesc machetele mari și detaliate care înfățișează avioane „TU-114”, „Moskova” și „Ukraina”, elicoptere, nave cu aripi submarine și cu motoare de tip hidromonitor, locomotive Diesel-electrice, vagoane etc. Aici sînt expuse cele mai noi modele de automobile sovietice. Un întreg sir de machete electrificate intruchipează construcții complexe,

dînd imaginea unui combinat metalurgic, a unei schele petrolifere și a unei întreprinderi chimice. Atracția sectorului este, se pare, copia miniatURALĂ, în funcțiune, a hidrocentralei de la Stalingrad, cea mai mare din lume. Nenumărate diagrame și panouri sugerează dezvoltarea impetuoasă a industriei sovietice. Afară de aceasta, oaspeții pot admira în sala principală vederi încîntătoare din întinsa noastră patrie. Peisaje minunate, între care stațiunea Kislovodsk iarna, iar alături litoralul, însoțit în tot cursul anului, al Mării Negre, la Soci.

În mijlocul sălii, vizitatorii zăbovesc îndelung în fața celor mai de seamă creații ale oamenilor de știință și tehnicienilor sovietici: cei doi mari sateliți artificiali ai pămîntului — Machetele reproduc fidel originale trimise în cosmos. Au și aparatul autentic. O fotografie mare o înfățișează pe cățelușa Laika, primul călător pămîntean în cosmos.

Pavilionul sovietic are cu totul 18 secții, fiecare închinată unei anumite teme. Pentru a vedea toate standurile și exponatele din cele 22 de săli, trebuie să umbli șase kilometri. Escalatoarele, asemenea celor din stațiile de metro, leagă cele două etaje ale pavilionului.

În sectorul agriculturii vizitatorii iau cunoștință de transformările radicale petrecute în munca și în modul de viață al satului sovietic, de dezvoltarea mecanizării muncii pe ogoare, în grădini și la ferme și mărirea productivității în agricultură. Tot aici este înfățișată grandioasa operă de valorificare a celor 36 de milioane de hectare de pămînturi destelenite.

Sectorul învățămînt prezintă sugestiv școala sovietică și sistemul pregătirii de specialiști care, în ultima vreme, stîrnete un uriaș și explicabil interes în Occident.

Realizările științei sovietice sînt prezente nu numai în sectorul rezervat lor, ci în aproape toate sălile pavilionului, precum și în Palatul internațional al științei. Intr-una din săli sînt expuse machete ale centralei atomoelectrice și a primului spărgător de gheață atomic din lume. De asemenea, este prezentată activitatea Institutului unificat de cercetări nucleare de la Dubna precum și vastele legături internaționale ale oamenilor de știință sovietici. Vizitatorii iau cunoștință cu mult interes de contribuția adusă de cercetătorii sovietici în cadrul Anului Geofizic Internațional.

Graficienii și specialiștii care au lucrat la amenajarea pavilionului au dat dovadă de multă ingeniozitate în prezentarea succesorilor dobîndite în domeniul sănătății publice, a grijii statului sovietic pentru

sănătatea și viața oamenilor muncii — organizarea odihnei și tratamentului în stațiunile climaterice ale U.R.S.S. — a caracterului de masă al sportului sovietic, înfloririi culturii și artei socialiste. Sectoare speciale sînt închinată literaturii, teatrului, cinematografului, artelor plastice.

Construcția de locuințe și de clădiri publice, creșterea bunăstării materiale a populației, activitatea sindicatelor, situația femeii în Uniunea Sovietică, grija față de copii, conservarea monumentelor arhitecturale vechi, — iată care sînt temele celorlalte sectoare.

Zeci de mii de exponate diferite și-au găsit loc sub acoperișul de sticlă al pavilionului. Totuși, uriașa clădire s-a dovedit neîncăpătoare față de volumul materialelor primite. Pavilionul are în preajmă două platforme descoperite. Pe una din ele sînt expuse tractoare și unelte agricole, pe alta autocamioane și prototipuri de utilaj industrial.

În plus, s-a mai construit o sală specială de cinematograful și concerte cu 950 de locuri. Aici se prezintă, pe toată durata expoziției, filme pentru ecran lat și panoramice, se țin prelegeri și conferințe, ș.a.m.d. Să nu uităm nici marele restaurant care servește mincăruri naționale ale diferitelor popoare din U.R.S.S.

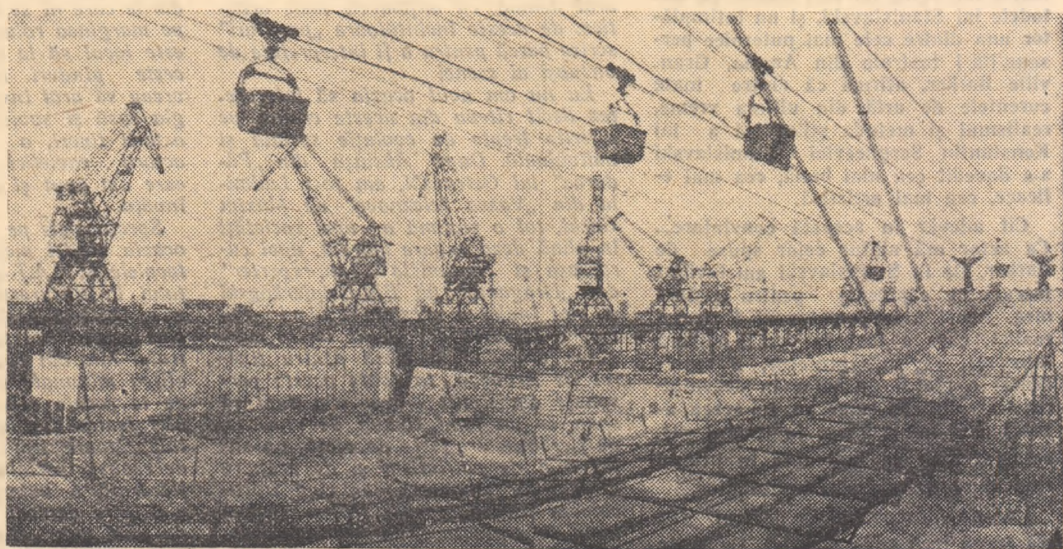
Tara noastră participă și la expozițiile organizate în pavilioanele internaționale. De pildă, în Palatul științei — care cuprinde sectoarele „Atomul”, „Molecula”, „Cristalul” și „Celula vie” — sînt larg reprezentate lucrările oamenilor de știință sovietici în domeniul fizicii, chimiei și biologiei. O serie din cele mai valoroase opere de artă ale pictorilor și sculptorilor sovietici sînt expuse în Palatul artelor.

În pavilionul sovietic a fost montat un telecentru special care emite zilnic. Turistii vizionează aceste emisiuni pe ecranele televizoarelor aflate în diferite săli. În perioada cît va dura expoziția se editează și o publicație zilnică: „Sputnik”. Primul număr a fost scos în cinci limbi: rusă, franceză, engleză, germană și flamandă.

Pe obeliscul de 60 de metri, înălțat la intrare, flutură de cîteva zile drapelele Uniunii Sovietice și Belgiei, secondate de sirul de catarge pe care filii drapelele celor cincisprezece republici unionale. Încă din prima zi, mii de vizitatori ai pavilionului sovietic au avut posibilitatea să ia cunoștință de succesele uriașe ale primului stat socialist din lume.

A. Nikiforov

directorul pavilionului sovietic

Machetă a șantierului hidrocentralei de la Stalingrad, expusă în pavilionul sovietic.

LUCIA DEMETRIUS :

Nici cînd, pînă la ivirea teatrului sovietic, n-au răsunit pe scenă texte de atît de limpede, de fâșis apel, chemare la viață. Și nici cînd ceea ce era teză și apel n-a avut acest chip de viață vie, autentică, înfățișată cu sinceritate, zugrăvită în trăsături esențiale, încălzite de particule, vorbind publicului, tuturor și fiecăruia din cei din public, cu un grai puternic, simplu și fără ocol. Tendința de care estetizantii se fereau cu o strîmbătură de dezgust, apare în realismul socialist și în teatrul sovietic care se încadrează în acest gen ca una dintre cele mai precise forme ale lui, fără ocol, curajos, prefăcută în imagine artistică. Mesajul se dovedește a nu cobori arta, ci a-i da un țel de mare noblete, o justificare ce doborîșcă ca artiștii: toate pretextele utilizate pentru dreptul la existența a artei gratuite.

Literatura dramatică sovietică a adus lumii o nouă viziune asupra vieții și a omului. Viața devine, la scriitorii sovietici, acel drum pur și luminos, a cărui desăvîrșire și frumusețe depinde de om, din care orice idee de fatalitate, de inevitabil, dispăre, care nu mai sperie cu „condițiile” ei, care e opera individului uman și al cărui capăt se pierce într-un orizont fără sfîrșit, fără sfîrșit de luminos.

Omul, desprins din plasa determinismului, lucid, puternic, condus de liberul său arbitru, e stăpîn pe sine și pe existența lui. Omul e perfectibil. Tematica largă a teatrului sovietic s-ar putea rezuma în puține cuvinte la: lupta omului cu oamenii și cu sine, pentru fericirea omenească. Fiindcă pentru scriitorii sovietici omul e făcut pentru fericire. Eroul luptă împotriva umbrelor din el sau din altul, urmărind un mare obiectiv: desăvîrșirea omului, a societății.

O altă trăsătură fundamentală a literaturii sovietice, deci și a teatrului sovietic, este ideea că individul

uman nu e niciodată singur, nu e născut pentru singurătate, nu-și poate găsi rostul închis în formula izolării, ci în viața dusă în colectiv și pentru colectiv. Idee crescută din viață ca o plantă din pămînt, idee marxist-leninistă pe care viața o confirmă la fiecare pas, și care rodește în literatură opere a căror chemare pătrunde și convinge. Fie că aceste piese pun în fața spectatorului mase uriașe, ca piesele lui Trenev, Vișnevski, ca primele lucrări ale lui Korneiciuk, piese care oglindesc momentele din marea revoluție și e firesc deci să aducă în fața privitorului autorii acestei revoluții, fie că ele rezolvă conflictul dramatic în cercul unei familii sau în cîteva personaje legate între ele prin felurite legături ca un neori Simonov, Arbuzov, poporul e totdeauna prezent în ele, în spiritul eroilor, ca marea motor al nouului, ca factorul principal care primenește,

ALEXANDRU KIRILESCU :

Am crezut de datorita mea de scriitor român, să redau în limba poporului meu, cit mai artistic, cit mai fidel, ca stil, epocă și culoare, capodoperele literaturii clasice ruse: teatrul complet al lui Gogol, al lui Su-hovo-Kobilin, al lui Lev Tolstoi, apoi, separat „Ivan cel groaznic” de Alexei Tolstoi, „Fata fără zestre” de N. Ostrovski, „Vassa Jeleznova” de Maxim Gorki, „Invazia” de L. Leonov...

Prin aceasta, au devenit evidente pentru mine universalitatea literaturii dramatice ruse, adinca umanitate din care se inspiră, generozitatea și înțelegerea latitudinilor pozitive ale vieții, ca și a scăderilor trecătoare — care devin susceptibile de amendare și rea-

clădește, evoluează, judecă, îmbrățișează sau osindește.

Literatura dramatică sovietică își împlinește mesajul cu acea mare măiestrie care e simplitatea. Credincioasă realității, ea scotește că drumurile cele mai bune sînt cele fără ocoluri și obscurități. Adevărul și profunzimea sînt mult mai de preț decît meandrele simbolului și „artă” înseamnă mai mult atingerea unei simplități mărețe și veșnic noi, decît căutarea întortochierii surprinzătoare în dosul căreia se ascunde adesea nimic sau puțin.

bilitare, măiestria desăvîrșită a construcției dramatice.

De aceea, salut cu însuflețire soseala în patria noastră a Teatrului Mic, casă a lui N. Ostrovski, (așa cum Comedia Franceză este numită casa lui Molière) căminul unde marea dramaturg și-a încălzit sufletul de creator, din climatul căruia s-a avîrilit spre noi lupte și biruințe, scena ilustră care a fost și rămîne în slujba marilor clasici ruși și a celor mai de seamă dramaturgi sovietici.

Intr-un lugar și element articol, n-am pretenția — și nici puțința — de a îmbrățișa lunga și bogata activitate a acestui teatru. Dar regăsesc cu putere emoția pe care am încercat-o, fălcînd două din capodoperele care figurează în repertoriul bogat al acestui teatru ilustru: „Puterea întunericului” de Lev Tolstoi și „Vassa Jeleznova” de Maxim Gorki.

„Puterea întunericului” se petrece într-un sat de mușici, dar într-o familie instărită, zbătîndu-se totuși în beznă, superstiții, în deznădejdea fără de ieșire la care a condamnat-o regimul autocrat țarist. Lăcomia de bani, sîrgîcenia și o iubire vinovată, împinge pe o femeie să-și otrăvească soțul bătrîn, apoi pe amantul femeii, să-și sugrume pruncuș pe care l-a avut, chiar în casa crimei, dintr-o legătură incestuoasă cu fiica cea mare a mamei ucigașe.

În „Vassa Jeleznova”, acțiunea se desfășoară într-o familie de mari burchezi, armatori bogați și puternici. O femeie ambițioasă, tiranică, lacomă de bani, avară și meschină, își otrăvește și ea soțul, dar nu din dragoste pentru alt bărbat, ci din dragoste pentru bani: victima, vicios și leneș, era pe cale s-o ruineze. Mediu mai evoluat, mai rafinat, dar prin aceasta,

De cîteva zile publicul românesc aș spectacole ale Teatrului Mic din Moscova acestei strălucite formații teatrale dramatice.

Pentru a sărbători acest eveniment A.R.L.U.S. și a Ministerului Învățămînt va fi consacrată dramaturgiei ruse și s întreaga țară se vor prezenta piese ale dramaturgilor contemporani.

Cu acest prilej ne-am adresat unor rugămîntea de a împărtăși impresiile

GEORGE VRACA :

Vizitele formațiilor teatrale din Uniunea Sovietică sînt întotdeauna o bună școală pentru noi. Ne sînt încă proaspete în memorie vizitele „Mossovietului” și M.H.A.T.-ului. Iar acum avem în mijlocul nostru celebrul Teatru Mic Academic din Moscova, ce ne onorează cu o serie de spectacole dintre cele mai însemnate. Pentru noi, oamenii de teatru romîni, — actori, regizori, scenografi, este un prilej fericit. Vom avea ce vedea și învăța.

Sînt de neuitat, atît pentru noi, cit și pentru marele public românesc, creațiile exemplare, pline de adevăr și umanitate ale lui Livanov, Gribov, Orlov, Mordvinov, Tarasova. Aș putea spune că acești artiști nu ne-au lăsat numai amintirea unor mari și complete interpretări, ci adevărate portrete ale umanității, fie că a fost vorba de Gogol, Tolstoi, Cehov sau Gorki, fie de operele dramaturgiei realist-socialiste. Trecerea pe la noi a acestor teatre de renume universal, au darul să ne reînnoiască arta.

Nici un alt teatru din lume nu răspunde năzuințelor veacului nostru așa ca teatrul sovietic. Influența lui se face din ce în ce mai simțită chiar și în țările capitaliste — în Franța, Anglia, America. Marii actori și oameni de teatru din Apus nu sînt străini de metodele lui Stanislavski, și nu întîmplător una dintre cele mai puternice personalități teatrale din Anglia, Granville Barker, afirmă că dintre toate curentele de artă din ultima vreme, realismul și metoda științifică a lui Konstantin Sergheevici Stanislavski s-a dovedit cea mai bună, cea mai eficientă, cea mai artistică.

Cît adevăr în această constatare... Ca actor mă alătur celor spuse de Barker. De la Stanislavski am învățat lucruri de competență pentru cariera mea. Acest mare creator al teatrului realist, care a fost în egală măsură interpret, regizor, profesor, a reprezentat o piatră de hotăr în dezvoltarea teatrului contemporan. De aceea, atunci cînd mă gîndesc la teatrul rus, omagiul meu se îndreaptă în primul rînd către marea sa îndrumător.

Dar de Moscova și de teatrul rus mă leagă încă ceva esențial. De acolo ne-au venit eroi fără asemănare în ga-

leria tipurilor și personajelor obișnuite pînă atunci. Așa am făcut pentru prima dată cunoștință cu Verșinin, fără-nul necioplît dar cu inima nobilă și vitează. L-am cunoscut pe Godun, șeful marinarilor răsculași. Cu ei a venit Liubov Iarovaia, femeie care și-a sacrificat dragostea pentru adevăr și dreptate. Au venit personajele care pun mai presus de interesele personale scopul mare, generos, al binelui colectiv.

Și toți aceștia, alături de eroii lui Gogol și Ostrovski, Cehov și Gorki, au înscris unul din capitolele cele mai importante ale carierei mele actricești.

ILEANA PREDESCU :

Nici cît poate fi o mîndrie mai mare și totdeauna o satisfacție mai profundă pentru mine — tînără actriță decît de a mă apleca, de a studia și de a interpreta eroine din teatrul rus și din cel sovietic. Există în substanța lor atîta trepidație, atîta bogății interioare, atîta sete de adevăr, atîta viață autentică încît principala mea dorință și preocupare este să mă arăt demnă, cu mijloacele mele artistice, de aceste încîntătoare „partituri” scrise parcă pentru a fi interpretate de virtuozii ai scenei.

Eu nu am avut ocazia să interpretez decît cîteva din aceste eroine, pe diferite trepte de evoluție socială și individuală. După Aksiușa din „Pădurea” lui Ostrovski, am fost Ludmila din „Vassa Jeleznova” de Maxim Gorki, tot o victimă a unei societăți în plină dezagregare morală, apoi curajoasă și optimista „fată-reporter” din „Uraganul” lui Bill-Beloșerkovski și mai înainte acesteia Liubov Petrovna Ivanova din „Casa de la marginea orașului” o piesă pentru tineret de Arbuzov. În toate aceste personaje am simțit — nu știu cum să spun — un fond comun de puritate, de fierbinte dragoste de viață, un suflet cald de patriotism și de prețuire a valorilor umane. Chiar cînd intru chipam personaje care trăiau într-o lume de exploatare, de nedreptate socială, înțelegem că toate aceste chipuri așteaptă prefaceri ce nu vor în-

trizia să se producă, prefaceri adînci, radicale, menite să le descătușeze din starea lor de inferioritate și umilire seculară. Apoi, reprezentînd fapte ale unei lumi noi, ale unei societăți din care a dispărut pentru totdeauna exploatarea omului de către om, m-am străduit să exprim sentimentul de bucurie, de fermitate revoluționară, satisfacția de a fi devenit omul nou către care zburaseră visele și năzuințele atîtor și atîtor generații.

S-ar putea scrie multe despre gîndurile care ni se ivesc nouă, actorilor, pe marginea rolurilor interpretate. Nu este locul să le spunem aici toate aceste gînduri. Înainte de a încheia vreau să arăt însă că dacă dramaturgia rusă și sovietică este pentru noi, actorii tineri, o asemenea paritură, actorii sovietici sînt virtuozii de la care am avut și avem necontenit de învăța.

Spectacolele pe care le-am văzut cu ocazia vizitei mele în U.R.S.S., spectacolele M.H.A.T.-ului și ale Mossovietului la București și acum în aceste zile, înaltele desfășurări artistice care sînt pentru noi toți spectacolele Teatrului Mic din Moscova constituie tot atîtea minunate prilejuri de a învăța de la școala celui mai profund umanist teatru din lume, teatrul sovietic, tulburătoare lecții de adevăr artistic, de realism socialist, de promovare înflăcărată a valorilor păcii și prieteniei între oameni și popoare, sub egida unei arte prin care străbate cea mai nobilă aspirație a zilelor noastre: o pace judicioasă și trainică.

mai respingător. Or, în orbecăiala morală insuportabilă în care se zbat, fără puțință de a se salva, eroinele celor două piese, complicități și compariții, apar două fapte — două exemplare umane, complet diferite, acestea menite să-și redea totuși, amîndouă, încrederea în umanitate.

În „Puterea întunericului”, ca o lumină abia pîlpîind în noaptea opacă, iată-l pe bătrînuș mușic, argatul gospodăriei, care întins pe cupurul cald, alături de o fetiță naivă și nițel slabă de minte, vede, aude, bănuiește tot ce se petrece în jur — ochi treaz al Providenței din filozofia tolstoiană — dar care nu reacționează ci se supune, nu izbește ci renunță.

În „Vassa Jeleznova” dimpotrivă. În cuibul confortabil, dar înăbușitor de miasme, al păsărilor de pradă, pătrunde o pasăre de lumină. Este

teatrul sovietic

nora bătrînei Jeleznova, al cărei soț a murit departe, în Elveția, de o boală de piept și care, revoluționară pîndită de poliția țaristă, izbutește totuși să se strecoare în Rusia. Ea vine să-și reclame fiul, aflat sub călcîiul bunicii. Aceasta i-l refuză cu strășnicie. Vrea străina să ia nepotul — moștenitorul numelui și averii familiei? O criză violentă de emolie, bătrîna Jeleznova se prăbușește și odată cu ea, un mod de a trăi și acționa. Un sfîrșit de eră și începutul alteia. Fiindcă noi, spectatorii, întrezărim viitorul de lumină pe care laolaltă cu alții, îl va făuri nepotul Vassei Jeleznova, dînd viață, scop, realitate, năzuințelor mistice de justiție și iubire de oameni ale bătrînelui mușic din „Puterea întunericului”.

Iată pentru ce socotim prezența printre noi a Teatrului Mic Academic din Moscova, ca un mesaj uman și ca un prilej de înfrățire cu marelui popor sovietic.

tă stagiune și să pre „Baia” lui Mai despre spectacolul Giulești care a fiș această stagiune, o din păcate s-a vorl pentru că zidit în z tri pătrați din cent Teatrul Giulești es face parte mai mult precum se știe cro destul de greu să-ș dințele.

Acest spectacol a părerea mea o rev dublă, triplă. În pr zentat” revelația u Horea Popescu pe

Teatral

entuziasm admirabilele
a în mijlocul nostru a
arăată sărbătoare a artei

liva Consiliului General
lturii, ziua de 27 aprilie
e scenele teatrelor din
or clasici ruși și lucrări

ățăiale vieții artistice cu
teatrul sovietic.

MATERINA OPROIU :

ina nu mai este din mătase grea și
roșie. Este un simplu paravan pe care
sint lipite lozinci: „Psihologilor încuia-
ți-vă în cușcă”. „Teatrul este o arenă
pentru propaganda cincinalului” sau
„Teatrul nu este o oglindă care re-
fectă, ci o lupă care mărește”. Perso-
najele nu mai cunosc rigorile timpu-
lui și ale spațiului. Când spațiul nu le
mai ajunge vin în sală, eroii devin pu-
blic, discută cu regizorul cum să mo-
difice spectacolul și apoi intră din nou
sub lumina reflectoarelor. Când timpul
nu le mai ajunge, aterizează în anul
2030 și pe scenă apare o femeie fos-
forescentă, un fel de perforație nu a
prezentului în viitor, ci a viitorului în
prezent. Când vorbele nu mai sint su-
ficiente actorii nu mai vorbesc, apelea-
ză la elocința mută a gestului și pe
scenă apare o pantomimă. Când spec-
tatorul este gata să se lase vrăjit de
atmosfera actul se intrerupe și deco-
rurile încep să fie schimbate în fața

ăzut de...

ă să-i
acest
repre-
e ale
n-am
i ulti-
treilea
i spi-
le tex-

Maia-
„circ
ă aca-
lăntu-
n fața
amole-
come-
setele,
lictele
toate
rul ca
scenă
schete
selină.
i. Cor-

lui cu un fel de ostentație, cu un fel
de încăpăținare în a-i aminti: „aten-
ție! atenție! nu uita că ești la teatru”.
Totul este amplificat, ridicat la propor-
țiile unei bătălii epocale. Satira atinge
ultimele limite ale grotescului: scara
directorului direcției coordonării este
împodobită nu cu statui, ci cu tele-
foane. Coada de la biroul secretaru-
lui este nu impunătoare, este imensă,
nesfârșită. Scena turnantă se învîrte
încet. Petiționarii își trec prin față cu
hîrtiile în mînă la fel de încet, ai im-
presia că sfîrșitul șirului este undeva
pe calea lactee. Combaterea birocratis-
mului se face sub formă de atac fron-
tal, fulminant în timpul căruia ironia
subțire, ușor pișcătoare nu mai poa-
te sluji la nimic.

În mijlocul bătăliei ca un uriaș
dezlănțuit, Maiakovski cu cocarda ro-
șie în piept ne învață că rostul ade-
vărat al teatrului socialist este de a
dinamita convențiile teatrului burghez
și de a sluji revoluția „în gura mare”.

Schiță de decor la piesa „Omul cu arma”

JULES CAZABAN:

Din bogata gale-
rie de personaje cu
care se mindrește
teatrul clasic rus și
cel sovietic nu am
interpretat încă tot

ceea ce mi-aș fi dorit. Totuși am avut
bucuria să intru în chipul eroi la
care și astăzi mă gîndesc cu mult in-
teres și care constituie o chintesență
de umanitate, de bogată viață sufletească,
de intensă și autentică trăire — in-
diferent de epoca și condițiile istorico-
sociale în care au fost scrise lucrările
dramatice respective. Nu pot să uit
— ca să dau două exemple concrete —
două personaje scrise la o distanță se-
culară, legate totuși unul de celălalt
printr-un fond de trăsături comune:
actorul Arcaș Șciastlivțev din „Pă-
durea” lui A. N. Ostrovski și ceasorni-
carul Rubinstein din „Cui i se supune
vremea”. Este vorba de doi oameni
umiliți, de doi înfrinți ai vieții, două
figuri șterse, anonime, citeodată chiar
— aparent — ridicole. Ei bine, nu pot
spune cu cită emoție am descifrat și
studiat aceste două roluri, dîndu-mi
seama că sub înfățișarea ponosită,
jalnică, demnă de compasiune a ace-
stor figuri se ascundea o mare noblețe
sufletească, o adevărată neprecupețită
la convingerile și năzuințele epocii lor.
Ca actor nu poți să nu fii pătruns de
fiorul cald de viață care străbate ini-
mile acestor doi eroi, nu poți să nu
fii copleșit de vigoarea morală a
acestor caractere.

Și acum o întrebare. Ce determină și
ce fundamentează vigoarea, sincerita-
tea, pitorescul, căldura, dinamismul,
profundimea acestor roluri? Datorită
cărui fapt personajele de care am vor-
bit mai sus sint atât de convingătoare,
de emoționante, de veridice, de
pline de viață? Datorită forței
cu care tot ce e mai bun în dra-
maturgia clasică rusă și sovietică o-
glindește adevărul vieții, adevăratele
rădăcini ale vieții, exprimînd necon-
tînit implacabilul mers înainte, trium-
ful a ceea ce este nou și viu împotriva
putreziciunii și a descompunerii.

Ca actor nu pot spune decît că este
o mare bucurie și satisfacție să inter-
pretez asemenea lucrări dramatice ca-
re-ți dau posibilitatea să realizezi chi-
puri autentice, cu o variație gamă de
nuanțe sufletești, cu o bogată și in-
teresantă viață lăuntrică.

MARGARETA BĂRBUȚĂ :

Numele lui Niko-
lai Ohlopkov nu
mai e demult un
nume necunoscut
pentru publicul ro-
minesc. Iubitorii de

cinematograf își amintesc, desigur,
de chipul optimist, exprimînd vigoare
și încredere, al inginerului Batmanov,
șeful șantierului din filmul „Depart
de Moscova”, după romanul lui V.
Ajajev. Nu l-au uitat, desigur, nici pe
comisarul Vorobiov, din filmul „Po-
vestea unui om adevărat”. Pentru oam-
enii de teatru, numele lui N. P.
Ohlopkov a căpătat în ultimii ani vi-
brații noi, pline de semnificație. Pen-
tru că regizorul Ohlopkov reprezintă
astăzi una din cele mai interesante
personalități ale teatrului sovietic. O
personalitate dinamică, în continuă
mișcare și căutare.

Am văzut la Moscova spectacolul
— manifest al teatrului „Maiakovski”,
— teatru aflat azi sub conducerea ar-
tistică a lui N. Ohlopkov — și anume
„Aristocrații” de N. Pogodin. Pus în
scenă pentru prima oară în 1934, spec-
tacolul a fost reluat acum în aceeași
concepție de la premieră, constituind
un punct de plecare pentru noile
experimente scenice întreprinse de
Ohlopkov.

Ceea ce caracterizează stilul tea-
trului lui Ohlopkov este războiul de-
clarat împotriva rutinei, împotriva
conformismului, împotriva mai ales, a
acelui mod de reproducere a realității
care o lipsește de poezie, aplatin-

ION FINTEȘTEANU :

După M.H.A.T.,
publicul nostru va
cunoaște o altă
mare școală artis-
tică, Teatrul Mic
Academic de Stat

din Moscova care este teatrul
continuator al marilor tradiții art-
stice rusești, corespunzător Teatrului
nostru Național. El este de altfel și
cel mai vechi teatru din Moscova,
spunîndu-i-se și „casa lui Șcepkin”

Influența lui Șcepkin a fost covâr-
șitoare în teatrul rus, marele actor
fiind dublat de un excepțional pe-
dagog, creînd în jurul lui — pe
scena Teatrului Mic — o adevărată
școală națională rusă de măiestrie
artistică, bazată pe aplicarea metodei
realiste de interpretare. Elevii și co-
legii săi care și-au însușit gîndirea
lui artistică, Șumski, Samarin, Fedo-
tova, Medvedeva și alții au trans-
mis generațiilor următoare de actori
ai Teatrului Mic, mesajul bătrînu-
lui dascăl.

Forța acestei tradiții moștenite a
fost atît de trainică încît, în perioa-
da frondei formaliste de tipul Me-
yerhold, încercarea de a face să
conviețuiască pe scena Teatrului lui
Șcepkin, formalismul lui Volkonski
cu realismul unor actori ca Davidov,
Rijova, Massaletinova, Belevțeva,
Aksenov ori Rijov (aceiași de pe a-
fizele de azi ale turneului...), a eșu-
at; școala realistă a acestor actori,
legatari ai măiestriei șcepkiniene nu
a îngăduit ca Rijovii, Sadovski, la-
blocikina și ceilalți să devină „niște
statuete nostime de porțelan”, acolo
unde înaintașii lor fuseseră creatori
de adevăr. Apelul lui Lunaciarski
din acea epocă — „Înapoi la Os-
trovski!” — care însemna o întoar-
cere la realismul dramaturgic ostrov-

HORIA DELEANU :

Cunoașterea de-
săvîrșită a unei
mișcări teatrale e
indeoște extrem
de dificilă. Ea este
determinată, în

orice caz, de coordonatele de spațiu și
timp.

N-am pretenția absurdă de a emite
o judecată de valoare infailibilă a-
supra teatrului sovietic, care se bucu-
ră, pe plan mondial, de cele mai au-
torizate aprecieri. M-am întors însă
de citeva zile din Uniunea Sovietică,
unde am văzut 22 de spectacole, care
mi-au înlesnit, în perspectiva momen-
tului contemporan, unele generalizări,
mai multe concluzii.

Impresionantă este unitatea desă-
vîrșită a intențiilor artistice, cristali-
zate, toate sub semnul realismului so-
cialist, indiferent dacă pornesc din i-

skian, a fost lozincă sub care Teatrul
Mic ca și Teatrul de Artă al lui
Stanislavski au făcut front comun
în marea bătălie a noului în teatru,
bazat pe revalorificarea vechiului,
restaurat pe coordonate contempo-
rane.

Iată ce rol important a avut în
istoria teatrului și culturii sovietice
Teatrul Mic care va revela publicu-
lui nostru frumusețea unor piese
din fondul de aur din repertoriul său.

Din neuitatele spectacole pe care
le-am văzut în 1952 pe scenele
Moscovei și Leningradului, am să
reproduc unele impresii în legă-
tură cu unul din cele mai fermecă-
toare spectacole vizionate, — „Lupii
și oile” pe scena Teatrului Mic cu
Pașennaia, Ilinski și Rijov în dis-
tribuție. Era și primul spectacol pe
care-l vedeam la acest teatru încît
eram copleșit de emoție înainte de
ridicarea cortinei, sala aceasta din-
du-mi senzația că mă aflu cu zeci
de ani în urmă în sala maritului
nostru Teatru Național, într-atît sea-
măna între ele aceste două săli. A-
poi, mă aflu în casa lui Șcepkin
și a lui Ostrovski și le simțeam pre-
zența în atmosfera solemnă și totuși
caldă, intimă, a acestei săli de tea-
tru. Spectacolul a fost uluitor de
mare, de perfect.

Cînd am stat de vorbă cu perso-
nalul artistic al acestui teatru, mi-
amintesc că cineva a spus că pentru
actorii acestui colectiv nu există ni-
mic care să deosebească un specta-
col de premieră de unul obișnuit,
de serie, deoarece pentru ei fiecare
spectacol constituie o premieră. A-
cest lucru îl va constata spectatorul
român și așa fi fericit dacă-l vor re-
simți (și însuși ca principiu artis-
tic) actorii noștri.

maginația febrilă a lui Ohlopkov, din
respirația largă, echilibrată, a lui
Tovstonogov, din spumoasa fantezie
comică a lui Akimov. Această unitate
este evidentă sub raportul concepției
de ansamblu care guvernează spec-
tacolul în alegerea repertoriului — care
constituie baza existenței artistice a
oricărui teatru, pe planul rezonanțelor
cetățenești, înaintate, invariabil pre-
zente în reprezentație — în munca a-
plicată, zelosă, cu actorul, orientat,
sub înriurirea sistemului stanislav-
skian, să ajungă pînă la incadescență,
în trăirea rolului.

Incontestabilă rămîne și nemărgini-
ta varietate a modurilor de manifes-
tare artistică, a talentelor, a perso-
nalităților din cîmpul teatrului sovietic,
care își resfrîng harul în cîmpul gene-
ros al realismului socialist. E cu ne-
putință, după un nu prea îndelungat
exercițiu, să confunzi un spectacol al
M.H.A.T.-ului cu unul al lui Iutkevici,
un spectacol al lui Zavadski cu unul
al lui Simonov. Fiindcă fiecare din ele
poartă pecetea originalității artistice,
a stilului propriu.

Mă explic. Am avut impresia, de
pildă, că Ohlopkov este continuu pre-
ocupat de găsirea unor noi locuri de
joc, a unor noi arhitecturi scenice, care
nu sint dispuse să respecte nici o ser-
vitate tradițională. M-a încîntat vizi-
unea plastică a lui Akimov, care con-
struindu-și un fundal de subtilitate și
vervă coloristică, joacă textele de co-
medie pînă la capăt, nefiindu-se să
stîrnească hohotul de ris, dar neajun-
gînd niciodată la trivialitate. Mi-a im-
pus armonia spectacolelor lui Tovsto-
nogov, care, folosind într-o oarecare
măsură elementul convențional — nu-
mai în strict aseriment cu sensurile
majore ale textului — îl încadrează
într-o foarte solidă armătură realistă,
suprem dominantă în toate înșe-
nările sale. Am fost sedus de tonurile
patetice și comice, eroice și grotești ale
dramaturgiei maiakovskiene talmăcită
scenic cu mult talent de Plucek. Și
încă multe altele, asupra cărora se
cere să zăbovești mult, mult mai mult.

Am făcut această puțin consistentă
incursiune pe tărîmul varietății și u-
nității manifestărilor teatrale sovietice,
ca un preambul la spectacolele
Teatrului Mic, pe care le urmărim în
aceste zile la București. Strălucita tra-
diție a acestei scene frumuse, suscep-
tibilă să intre lesne în competiție cu
cele mai mari formații europene, s-a
înnodat cu inovația vremii contempora-
ne, socialiste, ajungînd să cocheteze
cu perfecțiunea. I

DRUM PESTE HIMALAIA

Pornind, cu mii de ani în urmă, pe drumul civilizației omenirea se ciocni de primele obstacole: riuri, fluvii, mări și oceane, munți și deșerturi ce păreau de netrecut. Dar odată înstăpinită în mințile oamenilor, necesitatea comunicațiilor nu-i lăsa să dezarmeze. După agricultură și meseriile primitive, acesta a fost al doilea mare succes al omenirii în lupta pentru cucerirea naturii. Din piedici descurajatoare, cum erau înaintea, întinderile de apă deveniră admirabile căi de comunicație. Prin munți în aparență inaccesibili, ca și în pusturi înșelătoare, apărură drumuri. Alpii înșiși fură străpunși de tuneluri. Iar după ce acoperise globul cu pinza deasă a liniilor ferate, omul învață să zboare, și acum țese noua rețea, mai vastă încă, a liniilor aeriene.

Si viitorul? Visătorii-poeti îndrăgostiți de tehnică îl văd și își povestesc tuturor visul. De cele mai multe ori, savanții și inginerii vin apoi și întăresc visurile, ba chiar le-o iau înainte.

Scritorul german Bernard Kellerman vorbește despre construirea unui tunel pe sub Atlantic, care va uni „Lumea Vechie” cu „Lumea Nouă”. Romanul științifico-fantastic al scriitorului sovietic Kazanțev descrie un uriaș „pod arctic” aruncat între Uniunea Sovietică și Statele Unite. Deocamdată, asemenea proiecte nu sînt decît visuri. Dar progresele următoare înregistrate de tehnică în ultimele decenii încurajează speranțele cele mai îndrăznețe. La ora actuală, gîndirea tehnică practică pășește literalmente pe urmele anticipației științifice, întrecînd chiar, uneori, cele mai temerare previziuni. Descoperirea energiei atomice a aruncat cît colo granița dintre posibil și imposibil, dintre vis și realitate.

Viața sugerează nenumărate obiective aplicațiilor teribilei forțe descătușate de fisiunea și sinteza nucleului atomic. Dacă te apleci, de pildă, asupra hărții Asiei Centrale, și dacă îți oprești privirea pe lanțurile muntoase ce o brăzdează, te gîndești îndată, fără să vrei, la posibilitatea de a folosi energia atomică pentru a veni de hac acestor bariere prin care natura încearcă să despartă popoare vecine.

Cele trei mari puteri vecine: China, India și U.R.S.S. ocupă o imensă porțiune din teritoriul Asiei. Încă din cele mai vechi timpuri, popoarele acestor țări sînt unite prin strînse legături economice și culturale. Dar aceste legături au avut întotdeauna de învins condiții naturale dificile. Călătorii aveau de ales între a se călări peste lanțurile prăpăstioase ale munților sălbatici, la înălțimi amețitoare, a străbate pustii nesfîrșite, sau a face lungi ocoluri.

A-tăzi, între Uniunea Sovietică și China există căi de comunicații directe. Calea ferată care pornește din Ulan-Bator, capitala R. P. Mongole, și străbate deșertul Gobi pentru a ajunge în orașul chinez Tsinin, formează prima tranșă din linia care va uni orașul sovietic Ulan-Ude cu capitala Chinei populare, legînd, pe drumul cel mai scurt posibil, Uniunea Sovietică cu Mongolia și R. P. Chineză. O altă cale ferată directă, aflată acum în construcție, va lega capitala R. S. S. Kazah, Alma-Ata, cu orașul chinez Lanciu.

În ce privește comunicațiile Indiei cu vecinii săi din nord, o problemă extrem de dificilă este pusă de vastul masiv muntos al Himalaiei, cu cele mai înalte piscuri de pe glob. Spre

Un plan grandios-realizabil prin colaborarea dintre U. R. S. S., China și India

China duc cîteva drumuri foarte puțin comode, prin Tibet și Birmania. Traficul de mărfuri între India, pe de o parte și China și U.R.S.S. pe de altă parte se face doar cu vaporul, ceea ce presupune un lung circuit, prin mări, strimtori și canale controlate de alte state,

avioanele vor zbura pe deasupra unui vast podiș, care permite amenajarea pistelor de aterizare. Porțiunea de drum cuprinzînd munți înalți, unde aterizarea nu este cu putință, nu va depăși cîteva sute de kilometri.

Dar o linie aeriană nu va

Există deja proiecte de căi ferate cu ecartament de 4,5 metri. Pe asemenea linii vor putea circula vagoane de 1.000 de tone, deci de cîteva ori mai mari decît vagoanele normale, și locomotive gigantice cîntărind 5.000 de tone! O asemenea locomotivă poate fi echipată cu un reactor atomic de 100.000 C. P. Locomotivele atomice — acest minunat mijloc de transport al viitorului — nu vor trebui să fie aprovizionate cu combustibil pe parcurs. Expressele transhimalaene vor gonni cu viteze mari, cu opriri foarte scurte. Turbogeneratorul va alimenta cu curent electric puternice motoare montate nu numai pe locomotivă, ci și pe vagoane, ceea ce va face ca trenul să-și mențină viteza chiar și în timpul urcușului, pe pante cu mare înclinație.

Pentru lucrările de construcție, tehnica zilelor noastre ne oferă posibilitatea de a deplasa, după dorință, cu o rapiditate extraordinară, mase enorme de stîncă prin realizarea unor explozii atomice dirijate. Evident, soluția este deocamdată doar teoretică, dar este pe deplin realizabilă în practică. Avînd o energie explozivă uriașă, la un volum relativ redus, încărcăturile atomice sau termionucleare pot fi introduse în simple găuri de mină, nemaifiind nevoie de construirea unor galerii speciale sau camere de explozie. Găurile de mină vor fi făcute ușor cu ajutorul perforatoarelor ce pot fi transportate, cu heliicopterul, în locurile cele mai inaccesibile. Exploziile atomice vor fi folosite în săparea unor tranșee adînci sau a tunelurilor foarte lungi, precum și pentru a umple cu stîncă prăpastiile și defileele, acolo unde e nevoie.

Podurile vor putea fi construite, folosind aceeași forță,

mult mai simplu. Aruncînd în albia rîului stînci enorme, apa se va putea scurge în voie printre ele, iar pe acești piloni naturali nu mai rămîne decît de construit platforma. Acest procedeu este folosit cu succes în China, la construcția de poduri feroviare, însă, deocamdată, doar cu explozivi clasici.

Firește, regiunile în care se vor produce explozii atomice vor fi contaminate de substanțe radioactive. Dar dacă fenomenul este bine studiat și orientat convenabil, el nu poate constitui o piedică de neînvins. După trecerea a unui, doi sau trei ani, gradul de contaminare radioactivă slăbește de la sine pînă într-atît încît nu mai este nici o primejdie. Afară de asta, cînd necesitățile o impun, sectorul contaminat poate fi acoperit cu un strat de 2 m de pămînt inert. Acest înveliș absoarbe practic în întregime radiațiile dăunătoare sănătății omului.

In rîndurile de față nu am făcut decît o schițare a caracteristicilor generale ale acestui grandios proiect. Înainte de a se trece la realizarea lui, vor fi necesare ample cercetări științifice și experiențe efectuate de nenumărate colective de specialiști în fiecare din cele trei țări. Dar se vede de pe acum că planul este pe deplin realizabil.

Personal sînt convins că inginerii și specialiștii sovietici — în colaborare cu colegii lor indieni și chinezi, și utilizînd posibilitățile fără precedent ale folosirii energiei atomice — vor fi în stare să ducă la bun sfîrșit această misiune însemnată. Astăzi omenirea înțelege că este posibilă nu numai interzicerea folosirii energiei nucleare în scopuri militare, ci și a lua în considerare, pe cît mai multe planuri, perspectivele incalculabile ale aplicațiilor pașnice ale acestei forțe pe care am zmulso naturii.

prof. dr. G. Pokrovski

Dar schimburile între cele trei țări, ale căror populații formează jumătate din omenire, cresc fără încetare. Evident că dacă ar exista posibilități de comunicații mai bune, ar fi și mai accentuată dezvoltarea fluxului comercial între aceste țări ale căror producții naționale sînt atît de deosebite, încît permit schimburilor economice dintre cele mai interesante.

Drumul cel mai scurt pentru India ar fi o linie aeriană nord-sud. Cele mai multe culmi din masivul Tian-Șan depășesc 7.000 m, și multe din vîrfurile Himalaiei sînt mai înalte de 8.000 m. Iar trecătorile în aceste două lanțuri de munți sînt situate la altitudini foarte mari, de circa 3.000 m în Tian-Șan și de 5.000 m în Himalaia. Dar plafonul de zbor al avioanelor moderne atinge 10.000 de metri, ceea ce face cu putință orice traseu.

Faimoasele aparate din seria lui „Tu-104” sînt cit se poate de potrivite pentru zborurile pe deasupra celor mai înalte lanțuri de munți. Aceste avioane vor deservi în curînd proiectata linie directă Moscova-Delhi. Traseul ei va trece, probabil, prin Tașkent, capitala R. S. S. Uzbeci, apoi pe deasupra lacului Issik-Kul, va lăsa în stînga, pe teritoriul chinez, orașele Cașgar și Iarcand, după care va străbate Himalaia în regiunea izvoarelor Indului și, abătîndu-se ușor spre sud-vest, va ajunge în capitala Indiei, Delhi, din direcția Srinagar.

În ramura chineză a liniei,

rezolva nici pe departe toate problemele. Avioanele nu pot transporta decît cantități relativ înfime de mărfuri. De aici, necesitatea imperioasă de a găsi alte căi.

La ora actuală, nu este deloc utopică ideea unei linii ferate de-a curmezișul Himalaiei, construită prin efortul unit al Uniunii Sovietice, Indiei și Chinei. Traseul, urmînd cu aproximație linia unui meridian, ar putea fi următorul: Frunze (capitala Kirghiziei), lacul Issik-Kul, Narin, pasul Gorugart, orașele Cașgar și Iarcand din provincia chineză Sințian, izvoarele fluviului Indus (Cașmir), orașele Srinagar, Ambala, Delhi.

Am încercat să desenez o hartă sumară a acestui traseu. Revăzîndu-mi schița, mi-am putut imagina greutățile de nedescris cărora vor trebui să le facă față constructorii. Calea ferată va străbate cele mai înalte trecători de pe glob, vîi adînci și coaste abrupte. Construcția se va face într-o regiune muntoasă, cu populație foarte rară. Tunelele vor străpunge mase de stîncă dură, iar în unele locuri vor fi necesare mari amenajări de protecție împotriva avalanșelor și alunecărilor de teren. Constructorii vor fi puși la grele încercări de condițiile de viață la altitudini enorme, într-un obîmat deosebit de aspru.

Ce oferă știința contemporană, sau cea a viitorului apropiat, pentru realizarea acestui plan?

microscop

Cel mai lung pod rutier din Europa

În 1960 va fi dat în folosință podul pentru trafic rutier de peste Volga, care se construiește lângă Saratov. Prin lungimea sa de trei kilometri, el va fi cel mai mare pod pentru transport automobil din Europa. Pe el vor putea trece alături patru automobile și troleibuse. Podul va avea și trotuare largi pentru pietoni.

Forțele moleculare au fost măsurate

Ca urmare a unei serii de experiențe efectuate începînd din anul 1949, la Institutul de chimie fizică al Academiei de Științe a U.R.S.S., s-a reușit măsurarea forțelor de atracție intermoleculare și a fost elaborată teoria atracției moleculare, stabilindu-se că aceste forțe sînt de natură electromagnetică. Experiențe și măsurători făcute ulterior de către doi oameni de știință englezi au confirmat întru totul rezultatele teoretice și practice obținute de savanții sovietici.

Termocentrala cu focar subpămîntean

La Satsk, lângă Moscova, funcționează o mare termocentrală, care izbucnește la prima vedere prin lipsa coșurilor înalte, caracteristice centralelor termoelectrice. Izvorul de energie — „secția gazogeneratoare” — se află la cîteva zeci de metri sub pămînt. Prin arderea incompletă a stratului de cărbune, se obține ameste-

cul de gaze combustibile: oxid de carbon, hidrogen și metan, care apoi este ars în camerele de combustie. Gazele fierbinți și cu mare presiune sînt îndreptate apoi asupra paletelor unor turbogeneratoare electrice. Cele 50 de milioane de tone ale zăcămintului, asigură focarului subteran o durată de 70 de ani.

Mezoatomii

În ultimul timp a mai apărut încă o cale posibilă în vederea controlării reacțiilor termionucleare. Este vorba de utilizarea unor mezoioni — particule instabile, mai grele decît electronul — care, pentru scurtă durată, pot înlocui electronii în asocierea lor cu nucleul, dînd naștere unui nou gen de atomi, „mezoatomii”. În asocierea lor cu un mezon negativ, nucleul este înconjurat de un cîmp electric mai puțin intens. Fiînd suficient de viteze mai mici ale particulelor, temperatura la care se poate desfășura sinteza a două nuclee devine mai joasă.

Atlasul norilor

Organizația Mondială de Meteorologie a editat recent un „Atlas internațional al norilor”. După părerea multor specialiști, pronosticurile meteorologice greșite sînt adesea rezultatul erorilor comise în identificarea norilor. Șansele de eroare în acest domeniu vor fi sensibil reduse cu ajutorul Atlasului care, în cele 224 de planșe ale sale, înfățișează toate tipurile și variațiile posibile de nori.

rampa și ecranul

TATIANA PILEŢKAIA pe ecran și acasă

Tatiana Pilețkaia a devenit actriță printr-o întâmplare. Cînd avea șapte ani grația ei atras atenția unei cunoscute dansatoare din Leningrad, Balerina care locuia aproape de Tanea, s-a împrietenit cu fetița și i-a arătat într-o zi câteva exerciții complicate de dans. Spre marea surprindere a dansatoarei, Tanea le-a repetat îndată executîndu-le ireproșabil. Sfătuiți de balerina părintii Tatiane Pilețkaia au înscris-o la școala de coregrafie din Leningrad.

După absolvire Tanea a fost angajată ca dansatoare la Teatrul de comedie muzicală. Dar peste puțină vreme s-a dovedit că adevărata ei vocație era nu baletul ci arta dramatică.

Într-o zi Tanea a fost invitată la studioul „Lenfilm”.

— Știi să călărești? a întrebat-o regizorul.

— Sigur — răspunse Tanea fără să clipească, deși în viața ei nu urcaseră măcar odată pe cal.

— Perfect! Veți turna în filmul „Alexandr Pirogov”.

A doua zi Tatiana s-a prezentat la studio. I s-a adus un cal și fără să ezite actrița a încălecat. După câteva ture parcurse în galop s-a întors așteptînd cu emoție rezultatul.

— E în regulă — a exclamat satisfăcut regizorul.

Tanei i se încredință rolul Dariai Sevastopolskaia, o fată curajoasă și veselă. Apoi a urmat filmul „Belinski” în care a interpretat rolul soției lui Alexandr Herzen.

Totuși Tatiana nu era mulțumită. Visa să devină o actriță cunoscută, să fie distribuită în roluri de prim plan. Consacrarea a venit odată cu „Prințesa Mary”, ecranizare după romanul lui Lermontov „Un erou al timpului nostru”. Pilețkaia a intruchipat imaginea delicatei și tandrei Vera. Tînăra actriță a avut o creație remarcabilă și în rolul Sașenkăi din filmul „Mama”.

Dar marea popularitate de care se bucură azi în rîndul spectatorilor i-a adus-o filmul

„Prea tirziu”, în care a încarnat un rol de femeie egoistă, meschină. După ce filmul a început să ruleze pe ecranele Uniunii Sovietice Tatiana Pilețkaia a primit o avalanșă de scrisori. O seamă de spectatori îi scriau indignați că numai cineva care seamănă cu eroina filmului o poate intruchipa atât de veridic. Alții, dimpotrivă, susțineau că Pilețkaia trebuie să aibă un suflet curat, generos pentru a putea deveni atât de nesuferită spectatorilor.

Actrița care a provocat atîtea discuții contradictorii este o soție și o mamă ideală. Soțul ei este un tînăr savant. L-a cunoscut la un bal dat de Școala Navală Militară, Konstantin, un bărbat brun, cu ochii negri și strălucitori i-a fost atunci un neobosit partener de dans. Apoi s-au întîlnit la alt bal iar peste un an s-au căsătorit. Au o fetiță, Natașa.

Tatiana Pilețkaia se află acum în Iugoslavia, unde interpretează principalul rol feminin în coproducția sovieto-iugoslavă „Oleko Dundici”.

Iulia Scutaru

„Douăsprezece scaune”... pe scenă (La Teatrul mare de păpuși din Leningrad)

De fapt titlul nu corespunde intru totul realității: în articolul de față va fi vorba de 377 de scaune, 365 stau liniștite în sala Teatrului mare de păpuși din Leningrad, iar după celelalte douăsprezece aleargă cu înfrîngere în cursul a trei acte, eroii principali ai piesei după cunoscutul roman cu același nume de Ilf și Petrov.

...A răposat întru domnul mada Petuhova, cea care de groaza revoluției și-a ascuns bijuteriile în unul din cele două-

Maestrii „Teatrului Mic” printre noi

M. I. TAREV, artist al poporului din U.R.S.S.

I. A. LIUBEZNOV, artist al poporului din R.S.F.S.R.

A trecut puțină vreme de cînd în sala Teatrului de operă și balet s-a stins ecoul ultimelor aplauze entuziaste adresate marilor balerini de la teatrul „Kirov” din Leningrad și iată că publicul românesc umple iarăși, seară de seară vasta sală bucu-reșteană pentru a fi de față la admirabilele spectacole ale altor soli ai artei sovietice: colectivul Teatrului Mic Academic de stat din Moscova.

Cea mai veche formație teatrală de dramă din Rusia. Malii Teatr și-a început marți seară seria de spectacole în Capitală cu piesa „Aripă” de Alexandr Korneiuc. Cu acest prilej publicul a aplaudat înalta măiestrie interpretativă a lui Mihail Tariov, Elena Gogoleva, E. Șatrova, A. Liubeznov, E. Turcaninova și mulți alții.

Repertoriul, care cuprinde „Lupii și oile” de Ostrovski, „Port-Arthur”, de Stepanov, „Puterea întunericului” de Lev Tolstoi, „Satul Stepan-

cikovo și locuitorii săi” după Dostoievski, a dat posibilitate publicului nostru să facă cunoștință și cu vestigiul Mihail Tarov și Igor Ilin-ski al căror joc l-a admirat pînă acum numai pe ecran.

N. A. SVETLOVIDOV, artist al poporului din R.S.F.S.R.

REFLECTOR

V. N. Ratomski, artist al poporului din R.S.F.S.R., a fost recent decorat pentru meritele sale în domeniul... cercetărilor polare. El a luat parte la istorica expediție polară din 1910—1915, ca marinier pe pîrgătoarele de gheață „Tair” și „Vaigici”.

Habid Tanvir, cunoscut regizor de teatru indian, a petrecut cîtiva vreme în Uniunea Sovietică pentru un schimb de experiență. La plecarea ei a declarat următoarele: „Prețuiesc foarte mult realismul teatrului sovietic. Din acest punct de vedere nu aveți rivali în lume”.

Trei cineaști polonezi amatori, E. Milka, E. Levițki, și K. Zaborovski au realizat filmul documentar „Muzeul de la Belo Dunaițe”, consacrat unor locuri legate de activitatea lui Lenin în Polonia.

„Pagini de poveste” se numește filmul realizat după emoționanta năvelă a lui Mihail Șolohov „O soartă de om”. Autorii scenariului și regizorii sînt B. Krițanovski și M. Tereschenko.

Distribuția: Andrei Sokolov — Serghei Bondarciuk; Iurie Müller — S. Solonițki; actorul german — G. Saraev. Din partea autorului povestite S. Lukianov.

În studiourile sovietice a fost dublat în limba rusă filmul italian „Cronica amanților săraci” după romanul lui Vasco Pradolini și coproduc-

ția franco-germană „Till Eulenspiegel” în care apare popularul Gernard Philipe.

Doi Hamleți își dispută înțitetea pe scenele moscovite. Unul este Serghei Mamoilov, la teatrul Maiakovski, celălalt — M. Astangov, la teatrul Vahlangov. Cel de al doilea spectacol a fost pus în scenă recent.

La teatrul țigănesc „Roman” din Moscova a fost pusă în scenă piesa „Mariana Pineda” a lui Federico Garcia Lorca. Opera dramaturgului spaniol este un mare succes al teatrului, care și-a alcătuit un repertoriu valoros.

După cum arată ziarele, Biroul de înregistrare a titlurilor de film de pe lîngă Asociația americană a producătorilor de filme, anunță că firmele cinematografice americane continuă să primească sugestii de titluri pentru filmele, în pregătire, consacrate lansării sateliților sovietici ai Pămîntului.

Unele filme, dornice să-și întrecă concurenții, au înregistrat pînă acum zeci de titluri pentru asemenea filme. Firma „XX Century-Fox” pregătește filmele „Satelitul roșu” și „Satelitul pierdut”. Studioul „World Filmes” a înregistrat șapte titluri de filme pe această temă. Aproximativ 20 de companii americane și-au făcut cunoscută hotărîrea de a produce filme despre lansarea sateliților sovietici.

Ostap Bender

sprezece scaune ale garniturii din salon. Afînd despre asta, moștenitorul legal, Ippolit Matveevici Vorobianinov, asociat — de nevoie — cu aventurierul Ostap Bender, se pornește în căutarea comorii. Dar acestor doi se străduiește să le-o ia înainte cuvioșul părinte Feodor, care a aflat secretul la spovedanie, din gura muribunde Petuhova. Vîndute, cele 12 scaune nimeresc în

multe locuri: în locuința inginerului Șciukin, în redacția unei gazete, la teatrul „Columba”. Eroii le caută cu înfrîngere. Dar bijuteriile nimeresc în mina unor oameni cinștiți care le oferă pentru construirea unui club muncitoresc.

Iată, foarte pe scurt, subiectul romanului „Douăsprezece scaune”, al cărui erou principal Ostap Bender, acționează și în volumul următor „Vițelul de aur”.

Și iată-l pe acest Ostap pe scenă. Cu fața verzuie, cu o haină strîmtă. La gît poartă, înfășurat, un fular vechi de lînă. Da, el e, „marele combinator”, cu care cititorii au făcut desigur cunoștință din carte — cu aceeași ochi și rețetă, cu același jargon de șmecher...

În sală izbucnesc hohote de ris. Spectatorii uită că au în fața lor doar niște păpuși.

Spectacolul de la Teatrul mare de păpuși din Leningrad, condus de M. M. Korolev, se bucură de mare succes.

— Păpușile, eroii piesei, create

dupa schițele admirabile ale pictoriței Malahova — reprezintă o galerie originală de tipuri satirice, uneori grotesci dar întotdeauna caracteristice. Cel mai reușit este Vorobianinov, fost reprezentant al nobilimii. Lung, slab, deșirat, cu mustațile inverzite de vremea care a trecut, el se plimbă îngîndurat pe scenă visînd la caseta cu bijuterii, la traiul fericit dinaintea revoluției.

Romanul a fost dramatizat de M. Korolev. Spectacolul este o combinație de păpuși, teatru de umbre și film de desene animate.

Din păcate nu toate cele zugrăvite în roman au putut fi transpuse pe scenă. Dar spectacolul a păstrat cu grijă intențiile autorilor, umorul lor, originalitatea, concepția lor despre viața adevărată, plină, închinată unui scop. — viața care trece pe lîngă Ostap și cei de o seamă cu el, rămași undeva departe, în urmă, și acoperiți de colbul istoriei.

Iată de ce la spectacolul despre douăsprezece scaune, în sală sînt ocupate toate cele 365 de scaune

JUMĂTATE de VEAC...

Cinematografia rusă a implinit nu de mult 50 de ani de existență. Acestui eveniment important în istoria culturii mondiale i-a fost consacrat o sesiune științifică, ce a avut loc la Moscova, la Casa Centrală a cinematografilor.

Deschizînd sesiunea, R. Iurenev a făcut o amplă trecere în revistă a etapelor principale de dezvoltare a cinematografilor ruse și sovietice. El a arătat cu acest prilej că în cinematografia rusă preroluționară — care pînă în anul 1918 a creat aproximativ două mii de filme artistice de diferite genuri, și-au făcut ucenicia multe dintre figurile proeminente ale cinematografilor sovietice.

În timpul sesiunii au fost sărbătorii veteranii cinematografilor ruse. Prin-un decret special al ministerului Culturii al U.R.S.S. un grup de vechi cineaști a fost decorat pentru merite deosebite în dezvoltarea producției de filme.

PAMINTUL DEȘTELE-
NIT și însămânțat în
U.R.S.S. în ultimii cîțiva
ani însumează o suprafa-
ță mai mare decît toate
ogoarele din Franța, An-
gla și Italia luate la un
loc.

IN VASTA DEPRESIU-
NE aflată la nord de
Munții Verhoiansk (Sibe-
ria septentrională), gerul
din ianuarie, care coboară
pînă la minus 70 de gra-
de, transformă răsufarea
în turturi de gheață. În
această vreme, în extremi-
tatea sudică a țării, în Gru-
zia de pildă, înfloresc
trandafirii iar palmierii se
răsfață în soare, pe ma-
lul mării calde.

Continentul U. R. S. S.

IN MUNȚII ARMENIEI,
pe malul lacului Sevan, au
fost dezgropate trei care
străvechi. Roțile lor pline
și foarte mari, ca și alte
caracteristici, îi fac pe
specialiștii să le aprecieze
vechimea la vreo 3.000 de
ani. Arheologii care lu-
crează în împrejurimile
lacului au descoperit că
triburile care locuiau odî-
nioară pe aceste meleaguri
cunoșteau scrierea cunei-
formă.

UN CAZ din alte mil a-
semănătoare: la combina-
tul de bumbac de la Ore-
hovo, anul trecut și-au ri-
dicat nivelul de calificare
aproape 3.000 de muncitoa-
re. Aproximativ un sfert
din numărul total al sala-
riaților își perfecționează
studiile prin coresponden-
ță, după cum urmează: în
facultăți, 30 de oameni; în
școli medii tehnice, 150;
la licee serale, 660; în
școlile profesionale ale
întreprinderii, 520 de per-
soane.

COLHOZNICA Derghe-
miş Șisakova din satul
Ak-Kata (Altai) a impli-
nit 147 de ani. Ea este,
foarte probabil, cea mai
bătrînă femeie.

U. L.

Ritmuri impresionante

Se știe că zilele trecute s-a
încheiat consfătuirea unională a
constructorilor, care a avut loc
la Moscova. În cei trei ani
care au trecut de la preceden-
ta întâlnire a constructorilor din
întreaga Uniune Sovietică, au
fost clădite locuințe în supra-
față totală de 119 milioane de
metri pătrați. În aceeași peri-
oadă, au intrat în funcțiune pe-
ste 2.400 de întreprinderi indus-
triale mari. Bilanțul prezentat
la consfătuire a arătat că, în
decurs de 40 de ani, în U.R.S.S.
au apărut peste 600 de orașe
noi și mai bine de 1.000 de așe-
zări muncitorești de tip urban.

Această cadență impresio-
nantă va fi și mai accelerată,
mai cu seamă în domeniul con-
strucției de locuințe. Este bine
cunoscută recenta Hotărîre care
prevede, ca, în următorii 10-12
ani, să se lichideze lipsa de lo-
cuințe. Chiar și acest termen,
de altfel, va fi mult scurtat în
cea mai mare parte a țării. Rez-
ultându-și forțele, nenumărate
soviete orășenești (Moscova,
Stalingrad, Leningrad, Harkov,
Gorki ș.a.) au socotit că vor
rezolva complet problema lo-
cuielor în cel mult 5-8 ani.
Anul acesta, în întreaga țară se
vor construi locuințe însumînd
61 de milioane m.p., adică cu
aproape 30 la sută mai mult
decît în 1957.

Șantierelor sovietice devin tot
mai mult adevărate întreprin-
deri de tip industrial, unde tradi-
ționala operație de zidire este
înlocuită treptat prin lucrări de
montaj. Materialele de cons-

Cei mai puri romantici

(urmăre din pag. 1-a)

Germania apuseană și Japonia
la un loc.

Și 5.500.000.000 e un număr.
Mai mare, desigur, dar, în sine
luat, nu mai puțin lipsit de
suflet. Umpleți-l însă cu con-
ținutul său real — el întrucu-
peză, în ruble, economiile de
metal și alte materii prime a-
dunate pînă la Congres de ti-
neretul sovietic în așa numita
„pușculiță comsomolistă”, —
închipuiți-vă milioanele de ti-
neri care s-au zbatut pentru a
strînge miliardele și veți căpa-
ta imaginea acestui tineret în
ochii căruia patriotismul nu e
o umflată tiradă ci un fapt de
viață zilnică și luminoasă.

Un număr e și 1.000.000. Da,
dar cit suflet omenesc dobîn-
dește acest număr cînd află că
un milion de comsomoliști vor
pleca anul acesta, potrivit pro-
priei lor voințe, pe felurite
șantiere de construcții din în-
depărtate colțuri ale Țării So-
vietice, în răsărit și la miez
noapte.

...Nu e deloc întimplător fa-
ptul că în raportul lui Șelepin
și în discuțiile la Congres unul
dintre cele mai de seamă lo-
curi l-au ocupat problemele de
educație și morală. Pentru că
n-a existat încă societate o-
menască în care chestiunile
de etică a relațiilor dintre oa-
meni să se fi aflat pe un atît
de înalt pedestal.

Ceea ce se desprinde din rap-
port e năzuința Komsomolului,
a Partidului Comunist, a în-
tregii societăți sovietice de a
dăru-i normelor etice care călău-
zesc viața socială și particulară
a omului sovietic nu numai
tăria unor principii unanim re-
cunoscute, ci și frumusețea, po-
ezia, farmecul care să le facă
ispititoare în ochii oricărui ti-
năr. Virtuțile estetice ale eti-
cii, frumusețile covârșitoare ale
moralei noi — iată idei de mare
preț care dau o strălucire cu
totul și cu totul specială ace-
stui congres al romanticilor.

E unanim recunoscut, de pil-
dă, principiul că tineretul so-
vietic trebuie educat în spiri-
tul preluării marilor tradiții
revoluționare ale trecutului, dar
— se întreabă raportul — de
ce să nu facem asta cu toată

grandoarea și splendoarea pe
care o merită aceste luminoase
tradiții, de ce să nu organizăm
adunări la mormintele eroilor,
defilări cu fanfare în zilele săr-
bătorilor revoluționare și alte
asemenea frumoase manifestări?
E știut faptul că la 16 ani ti-
nerilor și tinerelor li se înmi-
nează buletine de populație, dar
de ce să lăsăm a trece neobser-
vat un asemenea act de in-
trare a tinerului în viața ce-
tățenească, de ce să nu-l îm-
brăcăm într-un vestiment de so-
lemnitate desfășurîndu-l în ca-
drul unei adunări la care să
ia parte vechi comuniști, eroi,
academicieni, deputați? Sau, de
pildă, nunta. De ce să nu se
reînvie — fără a li se da vre-un
caracter religios — frumoasele
ceremonii și obiceiuri de nuntă
create de popor în decurs de
mii de ani?

De la înalta tribună a Krem-
linului a răsunat chemarea

Komsomolului de a se îmbunătă-
ți educația estetică a tineretului
și copiilor, de a învăța ti-
neretul să aprecieze just ce e
frumos și ce nu, de a cultiva
grija tinerului pentru aspectul
său exterior, pentru bunele ma-
niere, pentru îmbrăcăminte,
pentru o conduită frumoasă în
familie și în societate.

...1.000 de tineri s-au adunat
sub marile bolți ale Kremlinu-
lui spre a dezbate problemele
și destinele unui tineret căruia
nu i se refuză nimic și de la
care se cere mult. De fapt, des-
tinele acestui tineret sînt des-
tinele însăși ale Țării Sovietice
și ale comunismului.

Căci cine știe cîți dintre
acești tineri nu vor fi Pavlovii
și Micurini, Maresievi și Fa-
deevii, Skobelșinii și Oistrahii
de mîine?

Victor Bîrlădeanu

Ciclu de conferințe ȘTIINȚIFICE

Din inițiativa Consiliului
General A.R.L.U.S. a fost
inaugurat, la Casa prieteniei
romino-sovietice din Capita-
lă, un ciclu de conferințe
avînd ca temă: Știința și
tehnica sovietică, pe primul
loc în lume.

Pînă în prezent au fost ți-
nute o serie de conferințe
ascultate cu mult interes de
către numeroși auditori. Ast-
fel, a vorbit, printre alții,
acad. prof. Eugen Bădărău,
directorul Institutului de fi-
zică al Academiei R.P.R. des-
pre „Avîntul științei și teh-
nicii sovietice”, prof. ing.
Dim. Praporgescu, rectorul
Institutului de Construcții
din București despre „Pre-
gătirea cadrelor tehnico-

științifice în U.R.S.S.”, iar la
un simpozion cu tema: „Noi
realizări ale savanților so-
vietici în medicină”, au vor-
bit prof. univ. dr. T. Bur-
ghele, membru corespondent
al Academiei R.P.R., prof.
univ. dr. N. Blatt și alții.

În cadrul aceluiași ciclu
vor fi în continuare făcute
expuneri pe următoarele teme:
„Realizări sovietice în do-
meniul electronicii, al ma-
șinilor automate și al mase-
lor plastice”; „Noi realizări
ale industriei aeronautice
sovietice”; „Epocale reali-
zări ale științei și tehnicii
sovietice în explorarea spa-
țiului interplanetar”; „Știința
și tehnica sovietică în slujba
creării bazei materiale a co-
munismului”.

NUMĂRUL URMĂTOR AL REVISTEI NOASTRE VA APARE LA 30 APRILIE.

VOR SĂ CORESPONDEZE

- Davidov Vladimir I., Krasnii 8, Budionovka (Jdanova), Stalinskaia obl.: cu un tînăr despre literatură și să facă schimb de cărți peștale ilustrate.
- Vladimir Gorazeev, opîtnii uciastok, abonem. iaschik nr. 25, poștamt, Magadanskaia obl.: cu un student de la facultatea de științe naturale.
- Larionov V. V., Maiaia Naberejnaia 15, kv. 10, Tușino, Moskovskaia obl.: cu un sportiv.
- Azarh M., Leninskaia svoboda 26, zavod „Dinamo” — Moscova: cu un tînăr muncitor.
- Grossman Dora, poștamt, post-restant, Simferopol-Crimea: cu un esperantist despre medicină.
- Kapitanikov M., Karbișeva 9, Gorki-9: cu un colecționar de mărci poștale.
- Ghindin Leonid, Ko'okolnaja 16, kv 3, Leningrad D-25: cu un utemist.
- Saponova Galina, șkola nr. 12, posiolok Lenino, Irkutsk II: cu o elevă de la școala de coregrafie.

M. F.

Asigurindu-vă la **ADAS**
mobilierul și bunurile casnice
Datei dovadă de spirit
gospodăresc și prevedere.

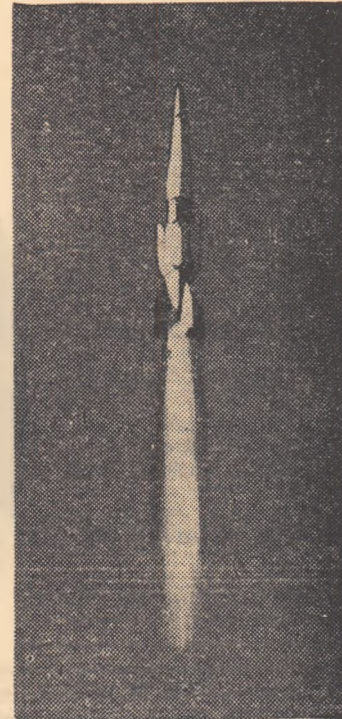
ADRESAȚI-VĂ ÎN ACEST SCOP INSPECTORATELOR RAIONALE ADAS,
INSPECTORILOR SAU AGENȚILOR DE ASIGURARE.

Lansarea raketelor cosmice în Antarctica

(urmăre din pag. 1-a)

europene a U.R.S.S. Iată ce
declară, în legătură cu aceas-
ta, unul dintre creatorii ra-
chetelor sovietice, acad. Ana-
toli Blagonravov.

„În primul rînd, aș vrea să
remarc că această rachetă geo-
fizică cu un etaj, ridicîndu-se
pînă la 473 km, a întrecut cu
mult vechiul record mondial
de înălțime, care fusese stabili-
t de o rachetă lansată de
S.U.A. la 380 km. înălțime. E-
vident, americanii erau foarte

mindri de acest record, pe ca-
re-l socoteau greu de doborît.
Cu același prilej, noi am bătut
și recordul de greutate. Sar-
cina utilă — aparate științifice
— purtată de racheta sovietică
depășea o tonă și jumătate.

Această rachetă are un sin-
gur etaj, dar i s-ar putea a-
dăuga încă citeva. Nu este
deci greu de imaginat ce per-
formanțe ar putea realiza un
astfel de „tren”, atît în ce pri-
vește altitudinea, cît și încăr-
cătura. Toate acestea arată că
lansarea în spațiul sideral a
unei rachete avînd pe bord un
om este o chestiune de vii-
tor foarte apropiat...

Vreme de mai mulți ani, sa-
vanții sovietici au căutat cu
perseverență modalitatea de a
stabiliza zborul raketelor. Po-
ziția stabilă este necesară pen-
tru a obține o transmisie im-
pecabilă, cu ajutorul unui sis-
tem telemetric, a datelor înre-
gistrate. Cu noua rachetă geo-
fizică, inginerii noștri au atins
admirabil acest obiectiv.

Aparatele care înregistrează
întîlnirile cu meteoriții erau
dispuse la suprafața rachetei,
în patru locuri. La o înălțime
determinată, de ordinul a 120
km, capacele care protejau a-
paratele s-au deschis automat.
La coborîre, capacele s-au în-
chis automat, garantînd păstra-
rea în bună stare a aparate-
lor.

Noi acordăm o mare însem-
nătate conservării aparatului
științific, în vederea refolosiri
rîi lui ulterioare. Unul dintre
tipurile noastre de rachetă me-
teorologică permite, în anumi-
te cazuri, utilizarea aceluiași
aparate chiar de cinci ori la
rînd. Anunțate la Washington,
la conferința internațională
pentru folosirea raketelor în
cadrul A.G.I., aceste rezultate
au stîrnit uimirea și via admi-
rație a colegilor noștri din alte
țări. Capul unei asemenea ra-
chete meteorologice, care a e-
fectuat patru zboruri poate fi
văzut la Expoziția universală
de la Bruxelles.”

Atît de pe insula Heiss, cît și
de pe nava „Obi”, vor fi lan-
sate noi rachete geofizice. Ma-
terialele obținute prin sonda-
jele atmosferice se află în stu-
diu.

Ion Barbu

FILATELIE

Mărci emise cu prilejul lansării primului Sputnik

Lansarea sateliților artificiali ai pământului a prilejuit numeroase emisiuni filatelice. În noua tematică filatelică vor figura la loc de cinste emisiunile sovietice ocazionate de lansarea primilor sateliți artificiali. Direct legată de cucerirea spațiului este munca închinată marului savant Tsiolkovski. Marca înfățișează, alături de portretul creatorului științei astronautice, desenul unei rachete interplanetare. Această marcă a fost apoi suprapărită cu data lansării primului sputnik: 4 octombrie 1957.

Lansarea celui de-al doilea satelit formează obiectul unor alte două emisiuni sovietice, emise în două scurte de câte două valori, la începutul acestui an, înfățișând racheta fiindu-și zborul de pe pământ, spre cerul instelat pe care se profilează, în dreapta, și steaua roșie a Kremlinului. Pe planul întâi apare figura alegorică a Științei cucerind spațiile. Mărci speciale au apărut și în Republica Democrată Germană, în Republica Cehoslovacă (în cadrul unei serii închinată anului geografic internațional) etc. O emisiune care a fost primită cu viu interes de colecționarii din lumea întreagă a fost tripticul pus în circulație de poșta R.P.R., format din două valori diferite și o vigneta comemorativă a lansării sateliților artificiali ai pământului de U.R.S.S. Nu trebuie uitate nici mărcile

R.P.R. înfățișând o parte din satelitul al doilea și cățelușa Laika, primul cățelar în cosmos. Aceste două valori au fost considerate de presa filatelică din numeroase țări ca fiind deosebit de interesante.

Începând construirea unei colecții cu tema „Astronautica” nu trebuie uitate nici mărcile precursore ale acestei teme: marca emisă de Italia cu prilejul Congresului Astronautic Internațional, care a avut loc la Roma în 1956 cu participarea U.R.S.S. și — într-o oarecare măsură — una dintre mărcile emise de ministrul principatului Monaco, în 1955, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la moartea lui Jules Verne.

Un simbol bizar

Scrisorile din Franța, din secolul al XV-lea, au pe ele un semn care, dacă l-ați vedea, greu ați ghici ce reprezintă. Este, nici mai mult nici mai puțin decât o spânzurătoare. Semnul se desena pe scrisorile urgente expediate prin poșta de stat și amintea curierilor că trebuie să se grăbească, să se grăbească neîncețat, dacă nu vor ca întârzierea să fie pedepsită cu ștreangul.

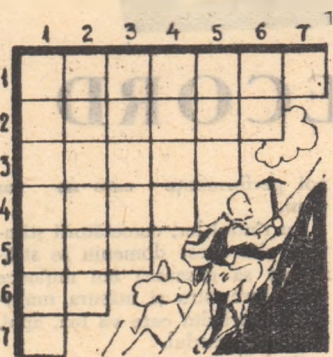
Mai puțin plastică, dar totuși explicită, era mențiunea care se făcea în Anglia — tot pentru uzul curierilor poștali — sub domnia reginei Elisabeta I: „Haste, haste for thy life!” Ceea ce în traducere liberă, înseamnă: „Grăbește, grăbește, dacă îți viața!”

Nu atât de singure dar, poate, mai practic, era procedeul folosit de corporațiile medievale din orașele italiene, tot în secolul XV. Ele însemnau scrisorile urgente cu un semn convențional, cunoscut de curierii poștei: aceștia știau că, prindând cil mai grabnic scrisorile, îi aștepta la destinație o răsplată generoasă.

CONCURSUL nostru

TRIUNGHI

(5 puncte)

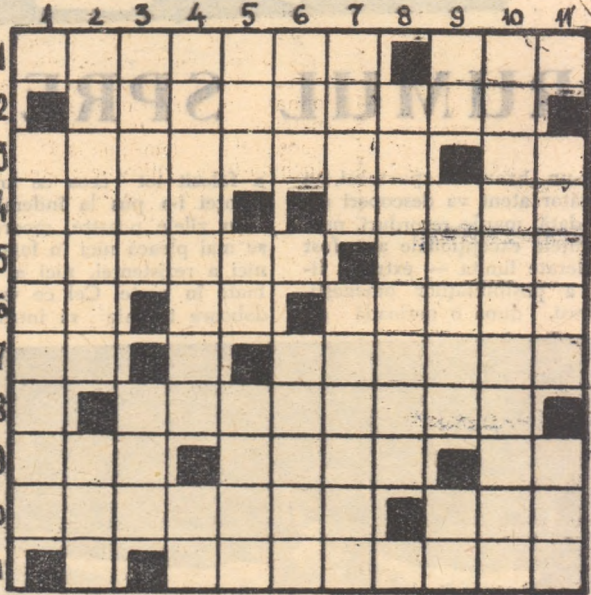

ORIZONTAL: 1) Vechiul Stalingrad, 2) Masiv muntos din Kirghizia (2 cuvinte) 3) Timp disponibil, 4) Pantaloni lui badea Ion, 5) Riu care se varsă în Marea Kara, 6) Literă cirilică, 7) Nicolaie cu...punct!

VERTICAL: La fel.

OAMENI CELEBRI

(10 puncte)

ORIZONTAL: 1) Celebru constructor sovietic de avioane — Oleg Popov sau Marcel Marceau 2) Ilustru savant rus 3) Moscova, Praga sau București (sing.) — Alexandru cel mic 4) Oraș turcesc — Tigris 5) Aici Mircea cel Bătrân a reținut o mare victorie asupra lui Baiazid — Persoană 6) Kilovolt — Numeral — Poet latin, amicul lui Cicerone 7) Vorbă unu gurăscă! — Actele războiului amintite în hronice 8) Cuprind dinamica și statica 9) „Ultima...”, cunoscută piesă a lui Mihail Sebastian — Vestit oraș chinezesc — Protest 10) Regn privitor la plante — Cel de Cotnar are jaimă mondială

11) Eroina unui celebru roman tolstoiian. VERTICAL: 1) L-ați văzut în „Alexandr Nevski”, „Deputatul de Baltica” și „Don Quichotte” 2) Primu stea a baletului rus — Dansatoarea la operă sub Ludovic al XIV-lea 3) Inventatorul radio-ului — Preot persan 4) Trecere cu vederea — Terecul la... vărsare! 5) Parcelă — Nene — Îndoitură 6) Specie de moluște gasteropode — Persoană dintr-o piesă de Gorki 7) Oraș grecesc — Conducător 8) Celebru cântăreț rus 9) Molibden — De domeniul trecutului istoric îndepărtat — Șase 10) Erou legendar cântat de Glinka (2 cuv.) 11) Oneste — Singură pe lume.

POȘTA REDACȚIEI

JONEL ZAVOIANU — Roman. Așa cum s-a anunțat, toate deciziile trebuie trimise odată, la sfârșitul concursului. Nu ați pierdut prima etapă, deoarece bonul de participare din nr. 682 al revistei (etapa doua) este valid și pentru etapa întâi. Între apariția jocurilor din ultima etapă și închiderea concursului va exista un răgaz suficient, ca toți cititorii să poată trimite deciziile.

GEORGE CARPAT — București. Încercați la o publicație literară.

CAMELIA — Vaslui. Titlul original al filmului „În calea trăsnetului” este „Tropoiu grom”. Rolurile principale au fost interpretate de Vadim Medvedev (Lany) și G. Suprunova (Sari). Puteți să le scrieți pe adresa: Moskva, Kinostudia „Mosfilm”. Vă mulțumim pentru urările exprimate. Mai scrieți-ne.

ANTONIE SAVA — Galați. Pentru corespondență, vă puteți alege oricare din adresele oamenilor sovietici pe care le înserăm cu regularitate în revistă.

Rebus criptografic (7-3-8)

(5 puncte)

Prezența sa în mijlocul nostru constituie un eveniment artistic de seamă.

Moment muzical

(10 puncte)

ORIZONTAL: 1) Cunoscut dirijor sovietic — Operă de Rubinstein 2) Cântăreț popular kazah — Personaj din opera „Dama de pică” 3) ...la Malinovka”, opereta de Boris Alexandrov — Și aici ați văzut „Aida” 4) Băutura englezească — Suport pentru haine 5) Notă pe portativul alfabetului — Etaj. 6) Aprecie-re asupra unei desăvârșite interpretări muzicale — ...din Portici”, operă de Auber. 7) Nota gștei — Acești 8) Instrument muzical chinez — Insulă muzicală 9) Muzica lui Sergiu Malagamba — Nu e bună nici în ghete, nici în vin 10) Adrian — Alma... capitala Kazahstanului 11) L-a făcut celebru pe Fănică Luca — Ruteniu 12) „...mască”, operetă de Hartlury Darclée.

VERTICAL: 1) Operetă de Filaret Barbu (2 cuvinte) 2) Operetă de Kovner — Personaj din opereta „Vinătorul de păsări” de Zeller 3) Personaj din operă „Paiete” de Leoncavallo — Dirij și... fără inimă! — Eu Ștefan Voevod 4) Oficiul Național de Turism — Isprăvile lui le-a cântat Virgiliu în „Eneida” 5) A polei — Numeral 6) Operă — Nume iubit cântat de mulți poeți — ...Robeson, marele cântăreț american 7) Glas — Romanță de Rubinstein 8) Instrument muzical — Cozi de... instrumente 9) Operă de Paisiello — Gamă cu 3 bemoli la cheie 10) Genialul autor al „Rapsodiei Române”. 11) Estrada privighetorii... — Ceva din... „Flautul fermecat” 12) Suită simfonică de Rimski Korsakov.

ȘAH □ ȘAH □ ȘAH □ ȘAH □ ȘAH

Botvinnik mastru al finalurilor

S-ar putea crede că pe măsură ce numărul pieselor de pe tablă se micșorează, jocul devine mai simplu și mai ușor. Nimic mai greșit! Reducerea numărului „combatanților” ridică probleme foarte grele, deoarece existența a numeroase poziții studiate de teorie, în care câștigul sau remiza se obțin pe cale forțată, fac ca cea mai mică greșeală să aibă consecințe ireparabile. Nu este de mirare, deci, că toți campioni mondiali de până acum au fost maeștri în această fază decisivă a partidei de șah, iar Smislov a scris chiar o carte despre finalurile cu turnuri și pioni. Cu atât mai interesant este sfârșitul partidei care urmează, în care Botvinnik se arată un subtil cunoscător al acestui tip de final reușind să câștige de o manieră foarte interesantă și instructivă.

Deschiderea engleză

Alb: M. Botvinnik
Negru: V. Smislov.

A 14-a din meci

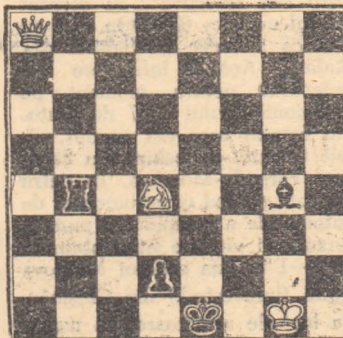
1. c4, C6; 2. Cc3, d5; 3. c:d5, C:d5; 4. g3, g6; 5. Ng2, C:c3; 6. b:c3, Ng7; 7. Tb1. (În partida a 10-a a meciului, Botvinnik a jucat 7. Na3. După 7. d4 s-ar ajunge la o poziție cunoscută

din apărarea Grünfeld). 7...Cd7. 8. c4 (După 8. Nb7, Nb7. 9. T:b7, Cb6 turnul alb este prins) 8...0-0. 9. Cf3, Tb8, 10. 0-0, b6. 11. d4, e5. 12. Na3, Te8. 13. d:e5, Nb7 (Nu era bine reluarea imediată la e5 din cauza 14. C:e5, N:e5. 15. Nc6) 14. Dc2, C:e5. 15. Tfd1, Dc8. 16. C:e5, N:g2. 17. R:g2, T:e5. 18. Td5, Df6. 19. T:e5, N:e5 20. Td1, Te8 21. Dd4, Nf6. 22. D:e6, T:e6 (S-a ajuns la un final de turnuri și nebuni în care negrul are o poziție mai bună de pion, în schimb turnul alb este mai bine plasat) 23. Rf3, Tc6. 24. Tc1, Nd4. 25. e3, Nc5. 26. Nb2, f5. 27. Re2, Rf7. 28. h3, Ne7. 29. a4, h5. 30. Rd3, h4 (Înaintarea acestui pion se dovedește greșită, deoarece deschiderea liniilor pe flancul regelui este favorabilă albului) 31. g4, Tc5. 32. Nc3, Tc6. 33. Tg1, Td6+ 34. Rc2, Nf6. 35. g:f5, g:f5. 36. N:f6, R:f6. 37. Tg8, Tc6. 38. Rc3. a6. 39. Th8, Rg5. 40. Tg8+, Rf6 (În această poziție partida s-a întrerupt. Avantajul albului constă în poziția superioară a turnului și în slăbiciunea pionului negru h4) 41. Th8, Rg5. 42. Rd4 (La 42. f4+, Rg6. 43. T:h4 negrul ar fi răspuns 43...b5) 42...Tc5. 43. Th7 (Acum la 43 f4+, Rf6. 44. T:h4 urma 44...Ta5) 43...Rg6. 44. Td7, Rf6. 45. Td5, Tc6 (După 45...T:d5. 46. R:d5 fi-nalul de pioni era pierdut pentru negru) 46. Rc3, Te6. 47. Td4 (Din nou atacul asupra pionului slab h4) 47...Rg5. 48. Td7, Tc6. 49. Rb4, Rf6. 50. Td4, Rg5. 51.

Td8, Te6. 52. Tc8, f4! (Lui Smislov nu i-a plăcut continuarea tactică pasivă prin 52...Tc6. Încercarea aceasta de a obține contrajoc este însă foarte riscantă) 53. e:f4+. R:f4. 54. T:c7, Rf3. 55. Th7, Te4. 56. Th6, b5? (După aceasta, negrul pierde repede. Trebuia încercat 56...R:f2). 57. a:b5, a:b5. 58. Tf6+, Rg2. 59. R:b5, Te2. 60. c5, Tb2+ 61. Ra6, Ta2+ 62. Rb7, Tb2+ 63. Tb6, Tc2. 64. c6, R:h3. 65. c7, Rg2. 66. Tc6, Tb2+. 67. Tb6, Tc2. 68. f4 și negrul a cedat.

Problema nr. 4

N. Plecikova
Din „Sahmati v SSSR”, 1958

Mat în 2 muștri
Alb: Rg1, Da8, Cd4.
Negru: Re1, Tb4, Ng4, Pd2.

VN Bon de participare 4

SPORT

DRUMUL SPRE RECORD

Intr-un hronic al sportului, un cercetător atent va descoperi că, nu o dată, marile recorduri, performanțele excepționale au fost considerate limita — extrema limită a posibilităților omenești. Și totuși, după o perioadă de

a folosit tot ceea ce arsenalul științei i-a pus la îndemână.

În zilele noastre, recordul nu se mai pleacă nici în fața forței, nici a rezistenței, nici a vitezei, luate în parte. Cel ce vrea să-l doboare trebuie să înfrunească

noi performanțe care ne vor uimi.

La rândul lor, cercetătorii științifici din acest domeniu se străduiesc să găsească noi mijloace de a înregistra și măsura multiplicității factori din care va lua, apoi, naștere recordul.

O rodnică activitate desfășoară, în această direcție, Institutul central de cercetări științifice din Moscova. O dovedesc cele 60 de aparate create aici și care au ca scop înregistrarea elementelor componente ale tehnicii sportive în condiții foarte apropiate de cele în care se află sportivul în plin concurs.

Vitezometrul care înregistrează iuteala sprinterului, dinamograful care măsoară efortul de împingere la mărșăluitori, alergători și săritori, aparate destinate studierii tehnicii patinatorilor, skiorilor, vislașilor și boxerilor au fost imaginate și realizate de harnicul colectiv de cercetători ai acestui institut.

Simpozionul național de medicină a culturii fizice și sportului, desfășurat recent în București, a arătat că și în rîndurile oamenilor noștri de știință există un lăudabil interes pentru problemele sportului. Tinerii care vin pe stadioane, tinerii care visează recorduri noi, au toate motivele să se bucure. Știința se pregătește să-i ajute și pe ei...

S. Bonifaciu

Gimnasta Sofia Muratova, campioană absolută a Uniunii Sovietice

toate aceste calități într-un aliaj la care se adaugă și o însemnată doză de tehnică. Iată-i, așa dar, pe sportivi trecînd pragul laboratoarelor de cercetări științifice, nu din simplă curiozitate, ci pentru a-și cunoaște cât mai exact capacitățile și deficiențele, pentru a găsi în realitățile exprimate matematic, calea spre

JUCĂTORUL nr. 6

Zilele trecute, la marele bazin acoperit din Moscova, următoarea întâmplare: componenții echipei de polo a Uniunii Sovietice își terminau togamai antrenamentul cînd antrenorul Ușakov interveni rîzînd:

— Și acum vom asista la revărsarea bazinului.

— De ce? exclamă jucătorii.

— Nu m-așteptam să aveți atât de puțin spirit de observație. Piotr reîntră în bazin. Asta n-ar fi nimic, dar de la un timp îl învață să inoate și pe fiul său Nugzar. Era deajuns să sară tatăl în bazin și asistam la o mică revărsare, dar cînd or intra doi membri ai familiei Mșveniradze...

Toți cei prezenți riseră cu poftă mai ales că știau că Piotr, tatăl, nu se supără cînd se fac glume pe socoteala fizicului său impresionant. E de altfel un lucru foarte obișnuit la jucătorii de polo pe apă. În orice caz conducătorul liniei de atac a echipei sovietice este de-a dreptul impresionant și de aceea a devenit spaima portarilor prin șutul său necruțător. Anul trecut la „Trofeul Italia” desfășurat la Zagreb, competiție care a reunit cele mai bune echipe ale lumii — Iugoslavia, Italia, Olanda,

România, Ungaria, de mai multe ori campioană olimpică — Piotr Mșveniradze, jucătorul cu nr. 6, a primit o cupă de cristal pentru cele 13 puncte marcate.

În general performanța sa sportivă este excepțională: din 1949 face vom parte din echipa națională a Uniunii Sovietice, fiind selecționat de 130 de ori pentru a apăra culorile țării în întâlniri internaționale. Și nu de puține ori cînd echipa a cîștigat întâlniri deosebit de grele, lucrul acesta s-a datorat jocului excelent prestat de sportivul gruzin. Tocmai de aceea după fiecare succes, primul său antrenor Luka Iokadime, cel care s-a ocupat la debut de viitorul internațional, este obligat să expedieze în diferite puncte ale globului telegrame de felicitare care au mereu același text:

„Bravo Piotr, bravo băieții!”

Iar Piotr stringe telegramele și le dă în păstrare fiului său Nugzar. Acesta, la rîndul său, le duce din cînd în cînd la școală și le arată cu mîndrie celorlalți pionieri. Are și de ce să fie mîndru: tatăl lui e căpitanul echipei de polo a Uniunii Sovietice.

T. V.

SCURT DIALOG CU O ANTRENOARE

— Am citit cîndva — ne spunea antrenora de gimnastică Livia Costa — că o călătorie în care izbutești să pleci fără să se ia nepăsarea după tine este un fel de universitate. Uneori, comparația mi s-a părut exagerată. Alteori, nu. Cel puțin călătoria — deplasarea, cum îi spunem în limbaj sportiv — pe care am făcut-o, de curînd, la Moscova cu echipele Dinamo-București a fost atât de bogată în învățăminte...

— Așa cum se întîmplă, adesea, cînd întîlnești un adversar de mare clasă, am remarcat.

— Nu. Nu-l vorba numai de asta. Dinamoviștii din Moscova ne-au fost gazde pline de atenție, adversari de o sportivitate bine cunoscută și, mai presus de toate acestea, prieteni în cel mai autentic înțeles al cuvîntului. Să vă explic. Am primit după concurs o invitație: „Dacă vrei, veniți miine să ne antrenăm împreună”. Vă închipuiți că nu puteam renunța la un asemenea prilej. Ne-am prezentat, așa dar, la sala dinamoviștilor și, sub îndrumarea antrenorului lotului unional, gimnastele noastre au făcut o recapitulare minuțioasă a exercițiilor pentru campionatele mondiale. Corecții, sfaturi, discuții asupra conținutului și formei exercițiilor — iată cu ce lucruri de preț am plecat de la acest antrenament.

— În legătură cu pregătirea gimnastelor sovietice pentru campionatele mondiale, ce ați observat mai interesant?

— În primul rînd, multe elemente acrobactice în exercițiile liber alese; în al doilea rînd adoptarea unei muzici specifice în exercițiul la sol. Gimnastele sovietice folosesc acum fie un cîntec popular rus, fie unul ar-

mean, fie ucrainean, ca acela Larisei Latinina, care este originară din Kiev... Dar fiindcă a venit vorba despre Kiev, trebuie să vă spunem că, la însoțirea noastră spre patrie, am fost așteptați în gara acestui oraș de un grup de sportivi și de antrenori care ținuseră să o felicite pe Emilia Vătășoiu-Liță, prima gimnastă străină care pleca învingătoare de la Moscova.

— Precum vedeți, la Kiev ca și la Moscova, am simțit prietenia caldă, sinceră, a sportivilor sovietici

S. B.

UMOR

Poveste fără cuvînte...

In orice loc
la orice oră
pe orice timp

PRONO expres